

32006L0123

L 376/36

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

27.12.2006.

DIREKTIVA 2006/123/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 12. prosinca 2006.****o uslugama na unutarnjem tržištu**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno prvu i treću rečenicu njegovog članka 47. stavka 2. te članak 55.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,

u skladu s postupkom utvrđenim u članku 251. Ugovora ⁽³⁾,

budući da:

(1) Europska zajednica teži stvoriti što bliskije veze između država i naroda Europe te osigurati gospodarski i socijalni napredak. U skladu s člankom 14. stavkom 2. Ugovora unutarnje tržište obuhvaća prostor bez unutarnjih granica, u kojem je osigurano slobodno kretanje usluga. U skladu s člankom 43. Ugovora osigurava se sloboda poslovnog nastana. U članku 49. Ugovora uspostavlja se pravo pružanja usluga u Zajednici. Ukidanje zapreka razvoju uslužnih djelatnosti između država članica ima ključnu važnost za jačanje integracije naroda Europe te promicanje uravnoteženog i održivog gospodarskog i socijalnog napretka. Kod ukidanja spomenutih zapreka važno je osigurati da razvoj uslužnih djelatnosti pridonosi ispunjavanju zadaće iz članka 2. Ugovora, koja uključuje promicanje usklađenog, uravnoteženog i održivog razvoja gospodarskih djelatnosti, visoki stupanj zaposlenosti i socijalne zaštite, jednakost između muškaraca i žena, održivi i neinflacijski rast, visoki stupanj konkurentnosti i konvergenciju gospodarskih rezultata, visoku razinu zaštite i bolju kvalitetu okoliša, povećanje standarda i kvalitete življenja te ekonomsku i socijalnu koheziju i solidarnost između država članica u cijeloj Zajednici.

(2) Konkurentno tržište usluga ima ključnu važnost za promicanje gospodarskog rasta i stvaranje novih radnih mjesta u Europskoj uniji. Brojne trenutačne zapreke na unutarnjem tržištu sprječavaju pružatelje usluga, a posebno mala i srednja poduzeća, da prošire svoje djelovanje izvan nacionalnih granica i da u potpunosti iskoriste prednosti unutarnjeg tržišta. Time se smanjuje globalna konkurentnost pružatelja usluga iz Europske unije. Slobodno tržište koje prisiljava države članice da uklone ograničenja prekograničnom pružanju usluga, uz istodobno povećanje transparentnosti i bolju informiranost potrošača, osiguralo bi širi izbor za potrošače i bolje usluge uz niže cijene.

(3) U izvješću Komisije o „Stanju na unutarnjem tržištu usluga” popisane su brojne zapreke koje sprječavaju ili usporavaju razvoj usluga između država članica, a posebno onih malih i srednjih poduzeća koje prevladavaju na području usluga. U izvješću se zaključuje da u desetljeću nakon predviđenog dovršenja unutarnjeg tržišta još uvijek postoji veliki jaz između vizije integriranog gospodarstva Europske unije i stvarnosti koju doživljavaju europski građani i pružatelji usluga. Zapreke pogađaju široki niz uslužnih djelatnosti u svim fazama pružanja usluga i imaju niz zajedničkih obilježja, uključujući činjenicu da često proizlaze iz administrativnih opterećenja, pravne neizvjesnosti vezane uz prekogranične djelatnosti i pomanjkanja uzajamnog povjerenja između država članica.

(4) Budući da usluge predstavljaju motor gospodarskog rasta i odgovorne su za 70 % BDP-a i zaposlenosti u većini država članica, ova fragmentacija unutarnjeg tržišta negativno utječe na cjelokupno europsko gospodarstvo, a posebno na konkurentnost malih i srednjih poduzeća te kretanje radnika, dok potrošačima onemogućava pristup većem izboru usluga s konkurentnim cijenama. Važno je istaknuti da je uslužni sektor ključan posebno za zapošljavanje žena te da bi one, stoga, imale veliku korist od novih mogućnosti koje pruža dovršenje unutarnjeg tržišta usluga. Europski parlament i Vijeće naglasili su da uklanjanje pravnih zapreka za uspostavu pravog unutarnjeg tržišta ima prioritetnu važnost za ostvarivanje cilja, određenog na zasjedanju Europskog vijeća u Lisabonu od 23. i 24. ožujka 2000., koji uključuje povećanje zaposlenosti i socijalne kohezije te ostvarivanje održivog gospodarskog rasta, da bi do 2010. Europska unija

⁽¹⁾ SL C 221, 8.9.2005., str. 113.

⁽²⁾ SL C 43, 18.2.2005., str. 18.

⁽³⁾ Mišljenje Europskog parlamenta od 16. veljače 2006. (još nije objavljeno u Službenom listu), Zajedničko stajalište Vijeća od 24. srpnja 2006. (SL C 270 E, 7.11.2006., str. 1.) i Stajalište Europskog parlamenta od 15. studenoga 2006. Odluka Vijeća od 11. prosinca 2006.

postala najkonkurentnije i najdinamičnije svjetsko gospodarstvo utemeljeno na znanju osiguravajući veću zaposlenost i bolja radna mjesta. Uklanjanje tih zapreka uz istodobno stvaranje naprednog europskog socijalnog modela predstavlja osnovni uvjet za prevladavanje teškoća koje se javljaju tijekom provedbe Lisabonske strategije te za oživljavanje europskoga gospodarstva, posebno u pogledu zapošljavanja i ulaganja. Iz tog je razloga važno uspostaviti unutarnje tržište usluga održavajući pravilnu ravnotežu između otvaranja tržišta i očuvanja javnih usluga te socijalnih i potrošačkih prava.

- (5) Potrebno je, dakle, ukloniti zapreke slobodnom poslovnom nastanu za pružatelje usluga u državama članicama i zapreke slobodnom kretanju usluga između država članica, a primateljima i pružateljima usluga zajamčiti pravnu izvjesnost koja je nužna za stvarno uživanje ovih dviju temeljnih sloboda iz Ugovora. Budući da zapreke na unutarnjem tržištu usluga pogađaju gospodarske subjekte koji žele imati poslovni nastan u drugoj državi članici, kao i one koji pružaju usluge u drugoj državi članici u kojoj nemaju poslovni nastan, tim je pružateljima potrebno omogućiti da razviju svoje uslužne djelatnosti u okviru unutarnjeg tržišta uspostavom poslovnog nastana u državi članici ili koristeći slobodno kretanje usluga. Pružateljima se mora omogućiti odabir između ovih dviju sloboda ovisno o njihovoj strategiji rasta u svakoj državi članici.
- (6) Ove se zapreke ne mogu ukloniti pouzdajući se isključivo u neposrednu primjenu članka 43. i 49. Ugovora, budući da bi, s jedne strane, pojedinačno rješavanje slučajeva kroz prekršajne postupke protiv dotičnih država članica, posebno zbog proširenja, bilo iznimno komplicirano za državne institucije i institucije Zajednice, dok, s druge strane, uklanjanje niza zapreka zahtijeva prethodno usklađivanje nacionalnih pravnih sustava, uključujući uspostavu administrativne suradnje. Kako su potvrdili Europski parlament i Vijeće, zakonodavni instrument Zajednice omogućava uspostavu pravog unutarnjeg tržišta usluga.
- (7) Ova Direktiva uspostavlja opći pravni okvir za veliki niz usluga uzimajući u obzir različita obilježja svake djelatnosti ili struke i njihov sustav uređenja. Spomenuti se okvir temelji na dinamičnom i selektivnom pristupu koji, kao prioritetno pitanje, uključuje uklanjanje brzo uklonjivih zapreka, dok za ostale predviđa pokretanje postupka ocjenjivanja, savjetovanja i komplementarnog usklađivanja oko posebnih pitanja, čime će se omogućiti postupna i usklađena modernizacija nacionalnih regulativnih sustava za uslužne djelatnosti, što je od životne važnosti za postizanje pravog unutarnjeg tržišta usluga do 2010. Treba predvidjeti uravnoteženu kombinaciju mjera koje uključuju ciljno usklađivanje, administrativnu suradnju, osiguranje slobodnog pružanja usluga te poticanje razrade pravila ponašanja u odnosu na određena pitanja. Spomenuto usklađivanje nacionalnih zakonodavstava treba osigurati visoki stupanj pravne povezanosti na razini Zajednice i visoki stupanj zaštite ciljeva od općeg interesa, a posebno zaštite potrošača, što je nužno za uspostavu povjerenja između država članica. Ova Direktiva, također, uzima u obzir druge ciljeve od općeg interesa, uključujući zaštitu okoliša, javnu sigurnost i javno zdravstvo kao i potrebu za usklađivanjem sa zakonom o radu.
- (8) Prikladno je da se odredbe ove Direktive o slobodi poslovnog nastana i slobodnom kretanju usluga primjenjuju isključivo u onoj mjeri u kojoj su dotične djelatnosti otvorene za tržišno natjecanje, tako da države članice nisu obvezne liberalizirati usluge od općeg gospodarskog interesa, privatizirati državna poduzeća koja pružaju takve usluge ili ukinuti postojeće monopole za druge djelatnosti ili određene distribucijske usluge.
- (9) Ova se Direktiva primjenjuje jedino na zahtjeve koji se odnose na pristup ili izvođenje uslužne djelatnosti. Ona se, stoga, ne primjenjuje na zahtjeve kao što su propisi o prometu na cestama, razvoju ili uporabi zemljišta, prostornom planiranju, građevinskim normama te administrativnim kaznama koje se određuju za nepoštivanje takvih propisa, koji izričito ne uređuju niti utječu na uslužnu djelatnost, ali ih tijekom izvođenja gospodarske djelatnosti pružatelji usluga moraju poštovati na jednaki način kao i pojedinci koji djeluju kao privatne osobe.
- (10) Ova se Direktiva ne odnosi na zahtjeve koji uređuju pristup javnim fondovima za određene pružatelje. To se posebno odnosi na zahtjeve koji određuju uvjete za ostvarivanje prava na financiranje iz javnih fondova, uključujući posebne ugovorne uvjete, a posebno standarde kvalitete koji se moraju ispuniti kao uvjet za primanje sredstava iz javnih fondova, na primjer za socijalne usluge.
- (11) Ova Direktiva ne dovodi u pitanje mjere poduzete od država članica, u skladu sa zakonima Zajednice, s obzirom na zaštitu ili promicanje kulturne i jezične raznolikosti te na pluralizam medija, uključujući njihovo financiranje. Ova Direktiva ne sprečava države članice da primijene temeljne propise i načela koja se odnose na slobodu tiska i slobodu izražavanja. Ona ne utječe na zakone država članica kojima se zabranjuje diskriminacija na nacionalnoj ili bilo kojoj drugoj osnovi, kako je određeno u članku 13. Ugovora.

- (12) Ova Direktiva želi stvoriti pravni okvir kojim će se osigurati sloboda poslovnog nastana i slobodno kretanje usluga između država članica, ali ne usklađuje niti dovodi u pitanje kazneni zakon. Državama članicama se, međutim, ne smije dopustiti da ograniče slobodu pružanja usluga primjenom odredbi kaznenog zakona koje izričito utječu na pristup ili izvođenje uslužne djelatnosti izbjegavajući propise predviđene u ovoj Direktivi.
- (13) Jednako tako je važno da ova Direktiva u potpunosti poštuje inicijative Zajednice na temelju članka 137. Ugovora da bi se ostvarili ciljevi iz njegovog članka 136. koji se odnose na poticanje zapošljavanja te bolje životne i radne uvjete.
- (14) Ova Direktiva ne utječe na uvjete zapošljavanja, uključujući maksimalni broj radnih sati i minimalno vrijeme odmora, minimalni plaćeni godišnji odmor, minimalne plaće te zdravstvene, sigurnosne i higijenske standarde na radnome mjestu, koje države članice primjenjuju u skladu s pravom Zajednice, niti utječe na odnose između socijalnih partnera. Ova Direktiva ne utječe na zakonodavstva država članica o socijalnoj sigurnosti.
- (15) Ova Direktiva poštuje ostvarivanje temeljnih prava koja se primjenjuju u državama članicama i koja su priznata u Povelji temeljnih prava Europske unije i priloženim pojašnjenjima, usklađujući ih s temeljnim slobodama predviđenim u člancima 43. i 49. Ugovora. Ova temeljna prava uključuju pravo na poduzimanje industrijske akcije u skladu s nacionalnim pravom i praksama koje su usklađene s pravom Zajednice.
- (16) Ova se Direktiva odnosi isključivo na pružatelje usluga s poslovnim nastanom u državi članici i ne pokriva vanjske aspekte. Ona se ne odnosi na pregovore o trgovini uslugama u okviru međunarodnih organizacija, a posebno u okviru Općeg sporazuma o trgovini uslugama (GATS).
- (17) Ova Direktiva obuhvaća jedino one usluge koje se pružaju u zamjenu za ekonomsku naknadu. Usluge od općeg interesa nisu obuhvaćene u definiciji iz članka 50. Ugovora te stoga ne ulaze u područje primjene ove Direktive. Usluge od općeg gospodarskog interesa su usluge koje se pružaju u zamjenu za ekonomsku naknadu te, stoga, ulaze u područje primjene ove Direktive. Međutim, određene usluge od općeg gospodarskog interesa, kao one koje mogu postojati u području prijevoza, isključene su iz područja primjene ove Direktive, dok su određene druge usluge od općeg gospodarskog interesa, kao one koje mogu postojati u području poštanskih usluga, predmet odstupanja od odredbi o slobodi pružanja usluga iz ove Direktive. U skladu s propisima Zajednice o tržišnom natjecanju ova se Direktiva ne bavi financiranjem usluga od općeg gospodarskog interesa niti se primjenjuje na programe potpore koje dodjeljuju države članice, posebno na području socijale. Ova se Direktiva ne bavi nastavkom na Bijelu knjigu Komisije o uslugama od općeg interesa.
- (18) Financijske se usluge trebaju isključiti iz područja primjene ove Direktive budući da su te djelatnosti predmet posebnog zakonodavstva Zajednice usmjerenog, kao i ova Direktiva, na postizanje pravog unutarnjeg tržišta usluga. Sukladno tomu, trebaju se izuzeti sve financijske usluge kao što je bankarstvo, kreditiranje, osiguranje, uključujući reosiguranje, profesionalne ili osobne mirovine, vrijednosne papire, investicijske fondove, plaćanja i investicijska savjetovanja, uključujući usluge navedene u Prilogu I. Direktivi 2006/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o osnivanju i obavljanju djelatnosti kreditnih institucija ⁽¹⁾.
- (19) Budući da je u 2002. usvojen paket zakonodavnih instrumenata koji se odnosi na elektroničke komunikacijske mreže i usluge, kao i na povezane resurse i usluge, i koji predstavlja regulatorni okvir kojim se olakšava pristup tim djelatnostima u okviru unutarnjeg tržišta, posebno zbog uklanjanja većine sustava pojedinačnih ovlaštenja, iz područja primjene ove Direktive trebaju se isključiti pitanja koja su predmet spomenutih instrumenata.
- (20) Isključivanje iz područja primjene ove Direktive koje se odnosi na pitanja elektroničkih komunikacijskih usluga iz direktiva 2002/19/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o pristupu i međusobnom povezivanju elektroničkih komunikacijskih mreža i pripadajuće opreme (Direktiva o pristupu) ⁽²⁾, 2002/20/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o ovlaštenju u području elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (Direktiva o ovlaštenju) ⁽³⁾, 2002/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o zajedničkom regulatornom okviru za elektroničke komunikacijske mreže i

⁽¹⁾ SL L 177, 30.6.2006., str. 1.

⁽²⁾ SL L 108, 24.4.2002., str. 7.

⁽³⁾ SL L 108, 24.4.2002., str. 21.

- usluge (Okvirna direktiva)⁽¹⁾, 2002/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. ožujka 2002. o univerzalnim uslugama i pravima korisnika u vezi s elektroničkim komunikacijskim mrežama i uslugama (Direktiva o univerzalnim uslugama)⁽²⁾ i 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama)⁽³⁾, primjenjuje se ne samo na pitanja kojima se posebno bave ove direktive, nego i na pitanja za koja te direktive izričito ostavljaju mogućnost državama članicama da usvoje određene mjere na nacionalnoj razini.
- (21) Usluge prijevoza, uključujući gradski prijevoz, taksi službu, hitnu pomoć i lučke službe, ne ulaze u područje primjene ove Direktive.
- (22) Isključivanje zdravstvene zaštite iz područja primjene ove Direktive obuhvaća zdravstvenu zaštitu i farmaceutske usluge koje zdravstveni djelatnici pružaju pacijentima da bi ocijenili, zadržali ili poboljšali njihovo zdravstveno stanje, ako su te djelatnosti rezervirane za uređenu zdravstvenu struku u državi članici u kojoj se pružaju usluge.
- (23) Ova Direktiva ne utječe na povrat troškova za zdravstvene usluge pružene u državi članici koja je različita od one u kojoj primatelj zdravstvene usluge prebiva. Ovim pitanjem se nekoliko puta bavio Sud Europskih zajednica koji je priznao prava pacijenta. Važno je riješiti ovo pitanje drugim pravnim aktom Zajednice da bi se postigla veća pravna sigurnost i jasnoća, u onoj mjeri u kojoj to pitanje već nije riješeno Uredbom Vijeća (EZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice⁽⁴⁾.
- (24) Iz područja primjene ove Direktive trebaju se, također, isključiti audiovizualne usluge bez obzira na način njihovog prijenosa, uključujući u kinima. Povrh toga, ova se Direktiva ne primjenjuje na potpore koje države članice dodjeljuju u audiovizualnom sektoru, a koje su obuhvaćene propisima Zajednice o tržišnom natjecanju.
- (25) Igre na sreću, uključujući lutriju i kladenje, trebaju se isključiti iz područja primjene ove Direktive zbog specifične prirode tih djelatnosti, koje za sobom povlače provedbu, od strane država članica, politika o javnom redu i zaštiti potrošača.
- (26) Ova Direktiva ne dovodi u pitanje provedbu članka 45. Ugovora.
- (27) Ova Direktiva ne obuhvaća socijalne usluge u području stanovanja, dječje skrbi i pomoći potrebitim obiteljima i osobama, koje država osigurava na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini preko posebno ovlaštenih pružatelja ili dobrotvornih organizacija, koje je država priznala kao takve, da bi se osigurala potpora osobama koje trebaju trajnu ili privremenu pomoć zbog nedostatnih obiteljskih primanja, potpune ili djelomične ovisnosti o drugima te opasnosti od marginalizacije. Ova Direktiva ne smije utjecati na spomenute usluge koje imaju ključnu važnost da bi se zajamčilo temeljno pravo na ljudsko dostojanstvo i integritet, i kojima se očituje načelo socijalne kohezije i solidarnosti.
- (28) Ova se Direktiva ne odnosi na financiranje socijalnih usluga i s njima povezanih sustava pomoći. Ona ne utječe na kriterije ili uvjete koje su države članice odredile da bi osigurala da socijalne službe učinkovito izvode svoju zadaću u društvom interesu i u korist socijalne kohezije. Povrh toga, ova Direktiva ne smije utjecati na načelo univerzalne usluge u okviru socijalnih usluga država članica.
- (29) Budući da Ugovor pruža posebnu pravnu osnovu za pitanja oporezivanja i budući da su u ovom području već usvojeni određeni akti Zajednice, iz područja primjene ove Direktive treba isključiti područje oporezivanja.
- (30) U području uslužnih djelatnosti već postoji značajan korpus zakona Zajednice. Ova Direktiva predstavlja daljnji razvoj i stoga nadopunjava pravnu stečevinu Zajednice. Neusklađenosti između ove Direktive i drugih instrumenata Zajednice utvrđene su i riješene ovom Direktivom, između ostalog odredbama o odstupanjima. Međutim, ipak je potrebno predvidjeti pravilo za rješavanje eventualnih preostalih i iznimnih slučajeva neusklađenosti između odredaba ove Direktive i drugih instrumenata Zajednice. Postojanje takve neusklađenosti određuje se u skladu s propisima Ugovora o pravu poslovnog nastana i slobodi kretanja usluga.

⁽¹⁾ SL L 108, 24.4.2002., str. 33.

⁽²⁾ SL L 108, 24.4.2002., str. 51.

⁽³⁾ SL L 201, 31.7.2002., str. 37. Direktiva kako je izmijenjena Direktivom 2006/24/EZ (SL L 105, 13.4.2006., str. 54.).

⁽⁴⁾ SL L 149, 5.7.1971., str. 2. Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ) br. 629/2006 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 114, 27.4.2006., str. 1.).

- (31) Ova Direktiva je usklađena i ne utječe na Direktivu 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija⁽¹⁾. Ona se bavi pitanjima koja se ne odnose na stručne kvalifikacije, kao na primjer osiguranjem profesionalne odgovornosti, poslovnim komunikacijama, multidisciplinarnim djelatnostima i administrativnim pojednostavljenjem. Što se tiče privremenog pružanja prekogranične usluge, odstupanje od odredbe o slobodi pružanja usluga u ovoj Direktivi osigurava da se ne dovede u pitanje glava II. o slobodi pružanja usluga iz Direktive 2005/36/EZ. Odredba o slobodi pružanja usluga ne utječe, stoga, ni na jednu mjeru koja se prema toj Direktivi može primijeniti u državi članici u kojoj se pruža usluga.
- (32) Ova je Direktiva usklađena s pravom Zajednice o zaštiti potrošača, kao što je Direktiva 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi trgovca u odnosu prema potrošaču na unutarnjem tržištu (Direktiva o nepoštenoj poslovnoj praksi)⁽²⁾ i Uredba (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. listopada 2004. o suradnji između nacionalnih tijela odgovornih za provedbu zakona o zaštiti potrošača (Uredba o suradnji u području zaštite potrošača)⁽³⁾.
- (33) Usluge iz područja primjene ove Direktive obuhvaćaju najrazličitije djelatnosti koje su predmet stalnih promjena, uključujući poslovne usluge kao što su upravno savjetovanje, certificiranje i testiranje; upravljanje objektima, uključujući održavanje ureda; oglašavanje; zapošljavanje; te usluge trgovačkih posrednika. Uključene su, također, usluge za poduzeća i potrošače, kao što je pravno ili porezno savjetovanje; poslovanje nekretninama, na primjer agencije za prodaju nekretnina; graditeljstvo uključujući usluge arhitekata; distribucijska trgovina; organizacija trgovačkih sajmova; najam automobila; putničke agencije. Obuhvaćene su, također, potrošačke usluge, kao što su usluge u području turizma uključujući usluge turističkih vodiča; rekreacijske usluge, sportski centri i zabavni parkovi; i, u onoj mjeri u kojoj ulaze u područje primjene ove Direktive, pomoćne usluge u kućanstvu, kao što je pomoć starijim osobama. Ove djelatnosti mogu uključiti usluge koje zahtijevaju neposrednu blizinu ili putovanje pružatelja i primatelja usluge te usluge koje se mogu pružati na daljinu uključujući putem interneta.
- (34) U skladu sa sudskom praksom Suda potrebno je na pojedinačnoj osnovi ocijeniti mogu li se određene djelatnosti, posebno one koje su javno financirane ili ih pružaju javna tijela, smatrati „uslugama” s obzirom na sva njihova obilježja, a posebno s obzirom na način na koji se pružaju, njihovu organizaciju i financiranje u dotičnoj državi članici. Sud smatra da ključno obilježje naknade leži u činjenici da ona predstavlja nadoknadu za dotičnu uslugu, i priznaje da to svojstvo naknade ne postoji u slučaju djelatnosti koje se, od strane države ili u njeno ime, izvode bez nadoknade u kontekstu njezinih obveza na socijalnom, kulturnom, odgojnom i pravosudnom području kao što je školovanje u okviru nacionalnog obrazovnog sustava ili upravljanje programima socijalne sigurnosti, koje ne uključuju ekonomsku aktivnost. Plaćanje naknade od strane primatelja, na primjer plaćanje školarine ili upisnine od strane učenika i studenata kao doprinos operativnim troškovima sustava, samo po sebi ne predstavlja naknadu zato što se usluga u svom bitnom dijelu financira iz državnih fondova. Ove usluge stoga nisu obuhvaćene u definiciji usluge iz članka 50. Ugovora i ne ulaze u područje primjene ove Direktive.
- (35) Neprofitne, amaterske sportske djelatnosti imaju veliku društvenu važnost. One često ostvaruju posve društvene ili rekreacijske ciljeve te stoga ne predstavljaju gospodarske djelatnosti u smislu zakona Zajednice i ne ulaze u područje primjene ove Direktive.
- (36) Pojam „pružatelj” obuhvaća fizičku osobu koja je državljanin države članice ili pravnu osobu koja obavlja uslužnu djelatnost u državi članici na temelju slobode poslovnog nastana ili slobodnog kretanja usluga. Pojam pružatelj se stoga ne smije ograničiti isključivo na prekogranično pružanje usluge u okviru slobodnog kretanja usluga, nego uključuje i slučajeve u kojima se gospodarski subjekt poslovno nastanjuje u državi članici da bi tamo razvio svoje uslužne djelatnosti. S druge strane, pojam pružatelj ne smije uključiti podružnice, u državi članici, poduzeća iz trećih država, zato što sukladno članku 48. Ugovora, pravo na slobodu poslovnog nastana i slobodno kretanje usluga mogu ostvarivati jedino trgovačka društva koja su osnovana u skladu sa zakonima države članice i koja imaju registrirano sjedište, središnju upravu ili glavno mjesto poslovanja unutar Zajednice. Pojam „primatelj” obuhvaća i državljane trećih država koji su već koristili prava koja su im dodijeljena aktima Zajednice kao što je Uredba (EEZ) br. 1408/71, Direktiva Vijeća 2003/109/EZ od 25. studenoga 2003. o statusu državljana trećih zemalja koji imaju dugotrajno boravište⁽⁴⁾, Uredba Vijeća (EZ) br. 859/2003 od 14. svibnja 2003. o proširenju odredaba Uredbe (EEZ) br. 1408/71 i Uredbe (EEZ) br. 574/72 na državljane

(1) SL L 255, 30.9.2005., str. 22.

(2) SL L 149, 11.6.2005., str. 22.

(3) SL L 364, 9.12.2004., str. 1. Uredba kako je izmijenjena Direktivom 2005/29/EZ.

(4) SL L 16, 23.1.2004., str. 44.

trećih zemalja za koje ne vrijede spomenute odredbe isključivo na osnovi njihovog državljanstva ⁽¹⁾ i Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodno kretanje i boravište na državnom području država članica ⁽²⁾. Povrh toga, države članice mogu proširiti pojam primatelja na ostale državljane trećih zemalja koji se nalaze na njihovom državnom području.

društvo, unos u registar, popis ili bazu podataka, službeno imenovanje u određeno tijelo ili posjedovanje kartice koja potvrđuje pripadnost određenoj struci. Ovlaštenje se dodjeljuje ne samo službenom odlukom, nego i implicitnom odlukom koja proizlazi iz, na primjer, šutnje nadležnog tijela ili na temelju činjenice da zainteresirana strana mora pričekati potvrdu o prijemu izjave da bi započela dotičnu djelatnost ili da bi ona postala zakonita.

- (37) Mjesto poslovnog nastana pružatelja treba se odrediti u skladu sa sudskom praksom Suda, prema kojoj pojam poslovnog nastana uključuje stvarno izvođenje gospodarske djelatnosti na temelju stalnog poslovnog nastana na neodređeno vrijeme. Ovaj se zahtjev može ispuniti i u slučaju poduzeća koje se osniva na određeno vrijeme ili koje unajmljuje prostor ili opremu za obavljanje svoje djelatnosti. Može se, također, ispuniti ako država članica izda ovlaštenje na ograničeno vrijeme isključivo za posebne usluge. Poslovni nastan ne mora biti u obliku društva kćeri, podružnice ili agencije, ali mora uključivati ured kojim upravlja osoblje pružatelja ili neovisna osoba, trajno ovlaštena da djeluje u ime poduzeća, kao u slučaju agencije. Sukladno toj definiciji koja zahtijeva stvarno izvođenje gospodarske djelatnosti u sjedištu pružatelja usluge, poštanski sandučić sam po sebi ne predstavlja poslovni nastan. Ako pružatelj usluga ima nekoliko poslovnih nastana, važno je odrediti poslovni nastan u kojem se pruža dotična stvarna usluga. Ako je teško odrediti iz kojeg od nekoliko poslovnih nastana potječe dana usluga, poslovnim se nastanom smatra mjesto koje je središte djelatnosti pružatelja za tu posebnu uslugu.
- (38) U skladu s odredbama Ugovora o poslovnom nastanu pojam „pravne osobe” gospodarskim subjektima ostavlja mogućnost da odaberu pravni oblik koji smatraju prikladnim za izvođenje svoje djelatnosti. Sukladno tomu, pojam „pravne osobe”, u smislu Ugovora, označava sva tijela koja su osnovana ili djeluju u skladu sa zakonom države članice bez obzira na njihov pravni oblik.
- (39) Pojam „sustav ovlašćivanja” obuhvaća, između ostalog, upravne postupke za dodjelu ovlaštenja, dozvola, dopuštenja ili koncesija te, radi ispunjavanja uvjeta za izvođenje djelatnosti, obavezno učlanjivanje u strukovno društvo, unos u registar, popis ili bazu podataka, službeno imenovanje u određeno tijelo ili posjedovanje kartice koja potvrđuje pripadnost određenoj struci. Ovlaštenje se dodjeljuje ne samo službenom odlukom, nego i implicitnom odlukom koja proizlazi iz, na primjer, šutnje nadležnog tijela ili na temelju činjenice da zainteresirana strana mora pričekati potvrdu o prijemu izjave da bi započela dotičnu djelatnost ili da bi ona postala zakonita.
- (40) Pojam „prevladavajući razlozi od društvenog interesa”, koji se spominju u određenim odredbama ove Direktive, razradio je Sud u svojoj sudskoj praksi vezano uz članke 43. i 49. Ugovora, a moguća je i njegova daljnja razrada. Pojam, kako ga u sudskoj praksi priznaje Sud, obuhvaća najmanje sljedeće razloge: javni red, javnu sigurnost i javno zdravlje, u smislu članaka 46. i 55. Ugovora; održavanje reda u društvu; ciljeve socijalne politike; zaštitu primatelja usluga; zaštitu potrošača; zaštitu radnika, uključujući socijalnu zaštitu radnika; dobrobit životinja; očuvanje financijske uravnoteženosti sustava socijalne sigurnosti; sprečavanje prijevara; sprečavanje nelojalne konkurencije; zaštitu okoliša i urbanog okoliša, uključujući prostorno planiranje; zaštitu vjerovnika; zaštitu poštenog pravosudnog sustava; sigurnost na cestama; zaštitu intelektualnog vlasništva; ciljeve kulturne politike, uključujući zaštitu slobode izražavanja različitih stajališta, a posebno socijalnih, kulturnih, vjerskih i filozofskih vrijednosti u društvu; potrebu osiguranja visokog stupnja obrazovanosti, očuvanje pluralizma medija i promicanje nacionalnog jezika; očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine; i veterinarsku politiku.
- (41) Prema tumačenju Suda pojam „javni red” obuhvaća zaštitu od stvarne i dosta ozbiljne prijetnje nekome od temeljnih interesa društva i može posebno uključiti pitanja koja se odnose na ljudsko dostojanstvo, zaštitu maloljetnika i ranjivih odraslih osoba te dobrobit životinja. Slično tomu, pojam javne sigurnosti uključuje pitanja vezana uz javnu zaštitu.
- (42) Propisi koji se odnose na administrativne postupke ne bi trebali težiti njihovom usklađivanju, nego uklanjanju preopterećujućih sustava ovlašćivanja, postupaka i formalnosti koji ometaju slobodu poslovnog nastana i, sukladno tomu, osnivanje novih poduzeća u području usluga.

⁽¹⁾ SL L 124, 20.5.2003., str. 1.

⁽²⁾ SL L 158, 30.4.2004., str. 77.

- (43) Jedna od temeljnih poteškoća s kojima se posebno susreću mala i srednja poduzeća kod pristupa uslužnim djelatnostima i tijekom njihova izvođenja je složenost, duljina i pravna neizvjesnost upravnih postupaka. Zato je prema primjeru određenih inicijativa za moderniziranje i dobru upravnu praksu, poduzetih na razini Zajednice i državnoj razini, potrebno uspostaviti načela upravnog pojednostavljenja, između ostalog, ograničavanjem obveze za prethodnim ovlaštenjem na slučajeve u kojima je ono nužno, te uvođenjem načela prešutnog ovlaštenja od strane nadležnih tijela po isteku određenog vremenskog razdoblja. Spomenuto moderniziranje uz istodobno održavanje zahtjeva transparentnosti i ažuriranje podataka o gospodarskim subjektima trebalo bi ukloniti zakašnjenja, troškove i učinke odvracanja koji nastaju, na primjer, zbog nepotrebnih ili pretjerano složenih i opterećujućih postupaka, podvostručenja postupaka, birokracije kod podnošenja dokumenata, zlorabe ovlasti nadležnih tijela, neodređenih ili predugih razdoblja čekanja na odgovor, ograničenog trajanja valjanosti izdanih ovlaštenja te nerazmjernosti između troškova i kazni. Takve prakse imaju posebno veliki učinak odvracanja na pružatelje koji žele razviti svoju djelatnost u drugim državama članicama, i zahtijevaju usklađeno moderniziranje unutar proširenog unutarnjeg tržišta dvadeset i pet država članica.
- (44) Države članice trebaju, prema potrebi, uvesti usklađene obrasce na razini Zajednice, kako je odredila Komisija, koji će služiti kao jednakovrijedni potvrdama, atestima ili drugoj dokumentaciji u vezi s poslovnim nastanom.
- (45) U svrhu ispitivanja potrebe za pojednostavljenjem postupaka i formalnosti države članice moraju uzeti u obzir njihovu nužnost, brojnost, moguće podvostručenje, troškove, jasnoću i dostupnost kao i zakašnjenja i praktične poteškoće koje mogu izazvati kod dotičnog pružatelja.
- (46) Da bi se olakšao pristup uslužnim djelatnostima i njihovo izvođenje na unutarnjem tržištu, potrebno je odrediti zajednički cilj svih država članica koji uključuje upravno pojednostavljenje i donošenje odredaba koje se, između ostalog, odnose na pravo na informiranost, obavljanje postupaka elektroničkim putem te uspostavu okvirnog sustava ovlašćivanja. Druge mjere usvojene na nacionalnoj razini za postizanje tog cilja mogu uključiti smanjenje broja postupaka i formalnosti koje se primjenjuju na uslužne djelatnosti te ograničavanje takvih postupaka i formalnosti na one koje su ključne za postizanje cilja od općeg interesa i koje se ne ponavljaju u smislu sadržaja ili svrhe.
- (47) S ciljem upravnog pojednostavljenja opći formalni zahtjevi, kao što je dostava originalnih dokumenata, ovjerenih kopija ili ovjerenih prijevoda, ne trebaju biti obavezni osim u slučaju kada su objektivno opravdani prevladavajućim razlogom koji se odnosi na društveni interes, kao što je zaštita radnika, javno zdravlje, zaštita okoliša ili zaštita potrošača. Potrebno je također osigurati da ovlaštenje u pravilu dopušta pristup ili izvođenje uslužne djelatnosti na cijelom državnom području, osim ako zahtjev za novim ovlaštenjem za svaki poslovni nastan, na primjer za svaki novi hipermarket, ili ograničenje ovlaštenja na određeni dio državnog područja nije objektivno opravdano prevladavajućim razlozima koji se odnose na društveni interes.
- (48) Radi daljnjeg pojednostavljenja upravnih postupaka prikladno je osigurati da za svakog pružatelja usluga postoji jedno mjesto na kojem može obaviti sve postupke i formalnosti (u nastavku „jedinствена kontaktna točka”). Broj takvih kontaktnih točaka u državama članicama može se razlikovati s obzirom na regionalne ili lokalne nadležnosti ili djelatnosti u pitanju. Uspostava jedinstvenih kontaktnih točaka ne smije utjecati na raspodjelu dužnosti između nadležnih tijela u okviru svakog nacionalnog sustava. Ako na regionalnoj ili lokalnoj razini postoji više nadležnih tijela, jedno od njih može preuzeti ulogu jedinstvene kontaktne točke i koordinatora. Spomenute točke mogu osnivati ne samo upravna tijela, nego i gospodarske ili obrtničke komore, strukovne organizacije ili privatna tijela kojima država članica povjeri navedenu zadaću. Jedinствене kontaktne točke imaju važnu ulogu u osiguranju pomoći pružateljima kao tijela koja su neposredno nadležna za izdavanje potrebnih dokumenata za pristup uslužnoj djelatnosti ili kao posrednici između pružatelja i tijela koja su neposredno nadležna.
- (49) Naknada koju mogu zahtijevati jedinstvene kontaktne točke mora biti razmjerna troškovima izvršenog postupka i formalnosti. To ne sprečava države članice da ovlaste jedinstvene kontaktne točke za prikupljanje drugih upravnih naknada, kao što je naknada nadzornih tijela.
- (50) Pružateljima i primateljima usluga mora biti osiguran lagani pristup određenoj vrsti informacija. Svaka država članica u okviru ove Direktive odlučuje o načinu obavljanja pružatelja i primatelja usluga. Obveza država članica da pružateljima i primateljima osiguraju laku dostupnost informacija i mogućnost da se tim informacijama pristupi bez zapreka može se ispuniti tako da informacije budu dostupne putem internetske stranice. Sve dane informacije moraju biti jasne i nedvoznačne.

- (51) Informacije koje se dostavljaju pružateljima i primateljima usluga posebno uključuju informacije o postupcima i formalnostima, kontaktne podatke nadležnih tijela, uvjete pristupa javnim registrima i bazama podataka kao i informacije o raspoloživim pravnim lijekovima te kontaktne podatke udruga i organizacija koje pružateljima ili primateljima usluga pružaju praktičnu pomoć. Obveza nadležnih tijela da pomažu pružateljima i primateljima usluga ne uključuje pravno savjetovanje u pojedinačnim slučajevima. Mogu se ipak davati opće informacije o načinu na koji se obično tumače ili primjenjuju zahtjevi. O pitanjima kao što je odgovornost za davanje netočnih ili zavaravajućih informacija, odlučuju države članice.
- (52) Uspostava, u razumno bliskoj budućnosti, elektroničkih oblika rješavanja postupaka i formalnosti bit će od ključne važnosti za upravno pojednostavljenje u području uslužnih djelatnosti na korist pružatelja, primatelja i nadležnih tijela. Radi ispunjavanja te obveze u smislu postizanja željenih rezultata možda će trebati prilagoditi nacionalne zakone i druge propise koji se odnose na usluge. Ova obveza ne smije spriječiti države članice da, pored elektroničkih sredstava, osiguraju i druga sredstva za rješavanje takvih postupaka i formalnosti. Činjenica da se mora omogućiti rješavanje takvih postupaka i formalnosti na daljinu posebno znači da države članice moraju osigurati njihovo prekogranično rješavanje. Obveza u pogledu rezultata ne obuhvaća postupke ili formalnosti koje je zbog same njihove prirode nemoguće riješiti na daljinu. Povrh toga, to ne utječe na zakone država članica o korištenju jezika.
- (53) Prilikom dodjele dozvola za određene uslužne djelatnosti nadležno tijelo može zatražiti razgovor s podnositeljem zahtjeva da bi procijenilo njegov osobni integritet i prikladnost za izvođenje dotične djelatnosti. U tim slučajevima nije prikladno da se formalnosti obavljaju elektroničkim sredstvima.
- (54) Mogućnost pristupa uslužnoj djelatnosti treba biti predmet ovlaštenja od strane nadležnog tijela jedino ako ta odluka zadovolji kriterije nediskriminacije, nužnosti i proporcionalnosti. To posebno znači da su sustavi ovlašćivanja dopustivi jedino u slučaju kada naknadna inspekcija ne bi bila učinkovita zbog nemogućnosti da se naknadno utvrde nedostaci navedenih usluga, uzimajući pritom u obzir rizike i opasnosti koji se mogu javiti zbog neprovođenja prethodne inspekcije. Takva odredba iz ove Direktive ne može, međutim, opravdati sustave ovlašćivanja koje zabranjuju drugi akti Zajednice kao što je Direktiva 1999/93/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 1999. o okviru Zajednice za elektroničke potpise⁽¹⁾ ili Direktiva 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine (Direktiva o elektroničkoj trgovini)⁽²⁾. Rezultati međusobnog ocjenjivanja omogućit će da se na razini Zajednice odrede vrste djelatnosti za koje treba ukinuti sustave ovlašćivanja.
- (55) Ova Direktiva ne dovodi u pitanje mogućnost da države članice povuku izdana ovlaštenja, ako više nisu ispunjeni uvjeti za dodjelu ovlaštenja.
- (56) U skladu sa sudskom praksom Suda javno zdravlje, zaštita potrošača, zdravlje životinja i zaštita urbanog okoliša predstavljaju prevladavajuće razloge od društvenog interesa. Takvi razlozi mogu opravdati provedbu sustava ovlašćivanja i druga ograničenja. Međutim, ni jedan takav sustav ovlašćivanja ili ograničenje ne smiju biti diskriminirajući na temelju državljanstva. Osim toga, načela nužnosti i proporcionalnosti trebaju se uvijek poštovati.
- (57) Odredbe ove Direktive vezane uz sustave ovlašćivanja odnose se na slučajeve u kojima nadležno tijelo odlučuje o pristupu ili izvođenju uslužne djelatnosti od strane određenog gospodarskog subjekta. To se ne odnosi na odluke nadležnih tijela o osnivanju javnih ili privatnih subjekata za pružanje posebne usluge niti na sklapanje ugovora od strane nadležnih tijela o pružanju posebne usluge koju uređuju propisi o javnoj nabavi, budući da se ova Direktiva ne bavi tim propisima.
- (58) Da bi se olakšao pristup uslužnim djelatnostima i njihovo izvođenje, važno je ocijeniti i sastaviti izvješće o sustavima ovlašćivanja i njihovoj opravdanosti. Ta se obveza izvješćivanja odnosi jedino na postojanje sustava ovlašćivanja, a ne na kriterije i uvjete za dodjelu ovlaštenja.

⁽¹⁾ SL L 13, 19.1.2000., str. 12.

⁽²⁾ SL L 178, 17.7.2000., str. 1.

- (59) Ovlaštenje, u pravilu, pružatelju usluge dopušta pristup ili izvođenje uslužne djelatnosti na cijelom državnom području, osim ako se ograničenje na određeni dio državnog područja ne opravdava prevladavajućim razlozima koji se odnose na društveni interes. Na primjer, zaštita okoliša može opravdati zahtjev za pribavljanje pojedinačnog ovlaštenja za svako postrojenje na državnom području. Ova odredba ne smije utjecati na regionalne ili lokalne nadležnosti za dodjelu ovlaštenja unutar država članica.
- (60) Ova Direktiva, a posebno odredbe o sustavima ovlašćivanja i teritorijalnom području primjene ovlaštenja, ne smije utjecati na raspodjelu regionalnih ili lokalnih nadležnosti u okviru država članica, uključujući regionalnu i lokalnu samoupravu i uporabu službenih jezika.
- (61) Odredba o nepodvostručenju uvjeta za dodjelu ovlaštenja ne smije spriječiti države članice da primijene svoje vlastite uvjete, kako je specificirano u sustavu ovlašćivanja. Ona treba jedino zahtijevati da nadležna tijela, prilikom razmatranja ispunjava li podnositelj zatražene uvjete, uzmu u obzir jednakovrijedne uvjete koje je podnositelj već ispunio u drugoj državi članici. Ova odredba ne smije zahtijevati da se za dodjelu ovlaštenja primijene uvjeti koji su predviđeni u sustavu ovlašćivanja druge države članice.
- (62) Ako je broj raspoloživih ovlaštenja za određenu djelatnost ograničen zbog oskudice prirodnih izvora ili tehničkih mogućnosti, potrebno je usvojiti takav postupak odabira između nekoliko potencijalnih kandidata kojim će se kroz otvoreni natječaj unaprijediti kvaliteta i uvjeti pružanja usluga na raspolaganju korisnicima. Takav postupak treba zajamčiti transparentnost i nepristranost, a tako dodijeljeno ovlaštenje ne bi trebalo imati predugo trajanje, biti predmet automatskog produljenja niti bi pružatelju kojem je upravo isteklo ovlaštenje trebalo davati određenu prednost. Trajanje izdanog ovlaštenja trebalo bi se odrediti tako da ono ne ograničava slobodnu konkurenciju u većoj mjeri nego što je to nužno da bi pružatelj nadoknadio troškove ulaganja i ostvario poštenu prinos s obzirom na uloženi kapital. Ova odredba ne smije spriječiti države članice da ograniče broj ovlaštenja iz drugih razloga osim zbog oskudice prirodnih izvora ili tehničkih mogućnosti. U svakom slučaju ta ovlaštenja trebaju biti podložna drugim odredbama ove Direktive koje se odnose na sustave ovlašćivanja.
- (63) Ako ne postoje drugačija rješenja i ako se u određenom roku ne dobije odgovor, ovlaštenje se smatra izdanim. Međutim, za određene se djelatnosti mogu predvidjeti drukčija rješenja, ako je to objektivno opravdano prevladavajućim razlozima od društvenog interesa, uključujući zakoniti interes trećih strana. Spomenuta drukčija rješenja mogu uključiti nacionalne propise prema kojima se, u nedostatku odgovora od strane nadležnog tijela, prijava smatra odbačenom, a takva se odluka može osporiti pred sudom.
- (64) Radi uspostave pravog unutarnjeg tržišta usluga potrebno je ukinuti sva ograničenja slobode poslovnog nastana i slobode kretanja usluga, koja su još uvijek zajamčena zakonima određenih država članica i koja nisu u skladu s člancima 43. i 49. Ugovora. Ograničenja koja se trebaju zabraniti posebno utječu na unutarnje tržište usluga i trebaju se u najkraćem mogućem roku postupno ukinuti.
- (65) Sloboda poslovnog nastana temelji se posebno na načelu jednakog tretmana koje povlači za sobom zabranu ne samo svake diskriminacije na temelju državljanstva, nego i svake posredne diskriminacije na temelju drugih razloga, a koja može imati iste posljedice. Stoga pristup uslužnoj djelatnosti i njezino izvođenje u državi članici, kao glavna ili sekundarna djelatnost, ne smije biti podložno kriterijima kao što je mjesto poslovnog nastana, boravište, domicil ili glavno pružanje uslužne djelatnosti. Ovi kriteriji ne smiju uključivati zahtjeve prema kojima pružatelj, njegov zaposlenik ili zastupnik mora biti prisutan tijekom izvođenja djelatnosti, ako se to opravdava prevladavajućim razlogom vezanim uz društveni interes. Povrh toga, država članica ne smije ograničiti pravnu sposobnost ili pravo društava, osnovanih u skladu sa zakonom druge države članice na čijem državnom području imaju svoj poslovni nastan, da pokrenu pravne postupke. Država članica također ne smije davati nikakvu prednost pružateljima koji imaju posebnu nacionalnu ili lokalnu socijalno-ekonomsku povezanost; ne smije, na temelju mjesta poslovnog nastana, ograničiti slobodu pružatelja da stječe, koristi ili raspolaže pravima i robama ili da ima pristup različitim oblicima kreditiranja ili smještaja, ako su takvi odabiri korisni za pristup djelatnosti ili za njezino učinkovito izvršavanje.
- (66) Pristup uslužnoj djelatnosti ili njezino izvođenje na državnom području države članice ne smije biti predmet ekonomskog ispitivanja. Zabrana ekonomskih ispitivanja kao preduvjet za dodjelu ovlaštenja treba obuhvatiti ekonomska ispitivanja kao takva, ali ne i zahtjeve koji su objektivno opravdani prevladavajućim razlozima vezanim uz društveni interes, kao što je zaštita urbanog okoliša, socijalna politika ili javno zdravlje. Zabrana ne smije utjecati na izvršavanje ovlasti nadležnih tijela za primjenu zakona o tržišnom natjecanju.

- (67) Što se tiče financijskih jamstava ili osiguranja, zabranjuju se jedino oni zahtjevi koji se odnose na obvezu da zahtijevano financijsko jamstvo ili osiguranje pruži financijska ustanova s poslovnim nastanom u dotičnoj državi članici.
- (68) U pogledu prethodne registracije zabranjuju se jedino oni zahtjevi koji se odnose na obvezu da pružatelj, prije samog osnivanja, bude neko vrijeme prethodno upisan u registar dotične države članice.
- (69) S ciljem usklađene modernizacije nacionalnih pravila i propisa u skladu sa zahtjevima unutarnjeg tržišta, potrebno je ocijeniti određene nediskriminirajuće nacionalne zahtjeve koji zbog same svoje prirode mogu strogo ograničiti ili čak i spriječiti pristup nekoj djelatnosti ili njezino izvođenje u okviru slobode poslovnog nastana. To se ocjenjivanje treba ograničiti na usklađenost spomenutih zahtjeva s kriterijima za slobodu poslovnog nastana, koje je već odredio Sud. Ono se ne odnosi na provedbu zakona Zajednice o tržišnom natjecanju. Ako su ti zahtjevi diskriminirajući ili se ne mogu objektivno opravdati prevladavajućim razlogom od društvenog interesa, ili ako su nerazmjerni, moraju se ukinuti ili izmijeniti. Ishod ovakvog ocjenjivanja razlikovat će se ovisno o vrsti djelatnosti i povezanom društvenom interesu. Ovi se zahtjevi mogu u potpunosti opravdati ako provode ciljeve socijalne politike.
- (70) Za potrebe ove Direktive i ne dovodeći u pitanje članak 16. Ugovora usluge se mogu smatrati uslugama od općeg gospodarskog interesa jedino ako se njima izvršava posebna zadaća u društvenom interesu, koju je dotična država članica povjerila pružatelju usluge. Dodjeljivanje takve zadaće mora biti potvrđeno jednim ili više akata, čiji oblik određuje dotična država članica i mora se precizno navesti priroda takve posebne zadaće.
- (71) Postupak međusobnog ocjenjivanja predviđen ovom Direktivom ne smije utjecati na slobodu država članica da u vlastitom zakonodavstvu odrede visoki stupanj zaštite društvenog interesa, a posebno u vezi s ciljevima socijalne politike. Osim toga, postupak međusobnog ocjenjivanja treba u potpunosti uzeti u obzir posebnost usluga od općeg gospodarskog interesa te osobitih zadaća koje su im dodijeljene. Time se mogu opravdati određena ograničenja slobode poslovnog nastana, a posebno kada su takva ograničenja usmjerena na zaštitu javnog zdravlja i ispunjavanje ciljeva socijalne politike te ako zadovoljavaju uvjete određene u članku 15. stavku 3. točkama (a), (b) i (c). Na primjer, što se tiče obveze da se za pružanje određenih usluga u socijalnom području mora imati posebni pravni oblik, Sud je već priznao da je opravdano zahtijevati od pružatelja da djeluje na neprofitnoj osnovi.
- (72) Usluge od općeg gospodarskog interesa imaju važne zadaće vezane uz socijalnu i teritorijalnu koheziju. Postupak ocjenjivanja koji je predviđen u ovoj Direktivi ne smije ometati izvršavanje tih zadaća. On također ne smije utjecati na zahtjeve koji su potrebni za izvođenje tih zadaća, dok se istodobno treba riješiti pitanje neopravdanih ograničenja slobode poslovnog nastana.
- (73) Zahtjevi koji se trebaju ispitati uključuju nacionalne propise koji zbog toga što su nevezani uz stručnu kvalifikaciju posebnim pružateljima osiguravaju pristup određenim djelatnostima. Ti zahtjevi također uključuju obvezu da pružatelj preuzme posebni pravni oblik, a posebno da bude pravna osoba, društvo osoba, neprofitna organizacija ili društvo koje je u isključivom vlasništvu fizičkih osoba te zahtjeve koji se odnose na dioničarstvo društva, a posebno obvezu da se za određene uslužne djelatnosti mora raspolagati najmanjim kapitalom ili da se za posjedovanje dioničkog kapitala ili upravljanje određenim društvima moraju imati posebne kvalifikacije. Ocjenjivanje sukladnosti fiksnih najnižih i/ili najviših tarifa sa slobodom poslovnog nastana odnosi se samo na tarife koje su nadležna tijela posebno uvela za pružanje određenih usluga, a ne odnosi se, na primjer, na opće propise o određivanju cijena, kao na primjer za najam kuća.
- (74) Postupak međusobnog ocjenjivanja znači da će države članice u razdoblju prijenosa morati najprije provesti analitički pregled svog zakonodavstva da bi ustanovile postoji li neki od gore navedenih zahtjeva u njihovom pravnom sustavu. Najkasnije do kraja razdoblja prijenosa države članice trebaju sastaviti izvješće o rezultatima analitičkog pregleda. Svako takvo izvješće podnosi se svim ostalim državama članicama i zainteresiranim stranama. Nakon toga države članice imaju na raspolaganju šest mjeseci da dostave svoje primjedbe u vezi s izvješćima. Najkasnije godinu dana od datuma prenošenja ove Direktive Komisija sastavlja sažeto izvješće, uz koje prema potrebi prilaže prijedloge za daljnje inicijative. Ako je potrebno, Komisija u suradnji s državama članicama pomaže pri oblikovanju zajedničke metode.
- (75) Činjenica da ova Direktiva navodi niz zahtjeva koje države članice trebaju ukinuti ili ocijeniti tijekom razdoblja prijenosa ne dovodi u pitanje prekršajne postupke protiv države članice koja nije ispunila svoje obveze prema člancima 43. i 49. Ugovora.

- (76) Ova se Direktiva ne odnosi na provedbu članaka 28. do 30. Ugovora o slobodnom kretanju robe. Ograničenja koja su zabranjena sukladno odredbi o slobodi pružanja usluga obuhvaćaju zahtjeve koji se primjenjuju na pristup uslužnim djelatnostima ili njihovo izvođenje, a ne one koji se primjenjuju na robe kao takve.
- (77) Ako gospodarski subjekt otpuće u drugu državu članicu radi izvođenja uslužne djelatnosti, potrebno je razlikovati između slučajeva koji su predmet slobode poslovnog nastana i onih koji su, zbog privremene prirode dotične djelatnosti, predmet slobodnog kretanja usluga. Što se tiče razlikovanja između slobode poslovnog nastana i slobodnog kretanja usluga, u skladu sa sudskom praksom Suda ključni element predstavlja činjenica ima li gospodarski subjekt poslovni nastan u državi članici u kojoj pruža dotičnu uslugu. Ako gospodarski subjekt ima poslovni nastan u državi članici u kojoj pruža svoje usluge, ulazi u područje primjene slobode poslovnog nastana. Ako, suprotno tomu, gospodarski subjekt nema poslovni nastan u državi članici u kojoj pruža svoje usluge, njegove djelatnosti potpadaju pod slobodno kretanje usluga. Sud dosljedno smatra da se privremena priroda navedenih djelatnosti ne određuje jedino u svjetlu trajanja usluge, nego i u svjetlu njezine učestalosti, povremenosti ili neprekidnosti. Činjenica da je aktivnost privremena ne znači da pružatelj ne smije posjedovati neku vrstu infrastrukture u državi članici u kojoj pruža uslugu, kao na primjer ured, poslovne prostore ili savjetovništvo, ako je takva infrastruktura nužna za pružanje dotične usluge.
- (78) Da bi se osiguralo učinkovito provođenje slobodnog kretanja usluga te da bi se primateljima i pružateljima usluga osiguralo korištenje i dostavljanje usluga u cijeloj Zajednici bez obzira na granice, potrebno je pojasniti u kojoj se mjeri mogu nametnuti zahtjevi države članice u kojoj se pruža usluga. Mora se neophodno osigurati da odredba o slobodnom pružanju usluga ne sprečava državu članicu, u kojoj se pruža usluga, da u skladu sa načelima iz članka 16. stavka 1. točaka (a) do (c) nametne svoje specifične zahtjeve radi javnog reda ili javne sigurnosti ili radi zaštite javnog zdravlja ili okoliša.
- (79) Sud dosljedno smatra da država članica zadržava pravo na poduzimanje mjera kojima se pružatelje usluga sprečava da zlorabe načela unutarnjeg tržišta. Zlorabe pružatelja utvrđuju se na pojedinačnoj osnovi.
- (80) Potrebno je osigurati da pružatelji koji putuju u drugu državu članicu radi pružanja usluge mogu sa sobom ponijeti opremu koja je sastavni dio takve usluge. Posebno je potrebno izbjeći slučajeve u kojima se usluga ne može osigurati zbog pomanjkanja opreme ili slučajeve u kojima pružatelji snose dodatne troškove, na primjer za najam ili kupovinu drukčije opreme od one koju obično koriste, ili zbog potrebe da značajno izmijene način na koji obično obavljaju svoju djelatnost.
- (81) Pojam opreme ne uključuje fizičke predmete koje pružatelj dostavlja klijentu, koji postanu sastavni dio fizičkog predmeta kao rezultat uslužne djelatnosti, na primjer građevinski materijal ili zamjenski dijelovi, ili koji se tijekom pružanja usluge potroše ili ostave na samom mjestu opskrbe, na primjer goriva, eksplozivi, vatrometi, pesticidi, otrovi ili lijekovi.
- (82) Odredbe ove Direktive ne dovode u pitanje primjenu propisa država članica o uvjetima zapošljavanja. U skladu s Ugovorom propisi utvrđeni zakonima i drugim propisima opravdavaju se razlozima koji se odnose na zaštitu radnika, a prema tumačenju Suda moraju biti nediskriminirajući, nužni i proporcionalni te u skladu s drugim relevantnim zakonima Zajednice.
- (83) Potrebno je osigurati da se od odredbe o slobodi pružanja usluga može odstupiti jedino u područjima koja su obuhvaćena odstupanjima. Ta su odstupanja nužna da bi se uzeo u obzir stupanj integracije unutarnjeg tržišta ili određeni akti Zajednice vezani uz usluge, prema kojima pružatelj podliježe zakonima koji nisu zakoni države članice u kojoj ima poslovni nastan. U posebnim slučajevima i pod strogim proceduralnim i materijalnim uvjetima mogu se iznimno usvojiti mjere protiv određenog pružatelja. Osim toga, bilo kakvo ograničenje slobodnog kretanja usluga iznimno se dopušta isključivo ako je u skladu s temeljnim pravima koja tvore sastavni dio općih pravnih načela zajamčenih u pravnom redu Zajednice.
- (84) Odstupanje od odredbe o slobodi pružanja usluga vezano uz poštanske usluge odnosi se na djelatnosti rezervirane za pružatelja opće usluge kao i na druge poštanske usluge.

- (85) Odstupanje od odredbe o slobodi pružanja usluga vezano uz sudsko istjerivanje dugova i uputa na mogući budući instrument za usklađivanje odnosi se isključivo na pristup i izvođenje djelatnosti koje se prvenstveno sastoje od ulaganja sudskih tužbi u vezi s istjerivanjem dugova.
- (86) Ova Direktiva ne utječe na uvjete zapošljavanja koji se, sukladno Direktivi 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga⁽¹⁾, odnose na radnike koji su upućeni u drugu državu članicu radi pružanja usluge na njezinom državnom području. U takvim slučajevima Direktiva 96/71/EZ predviđa obvezu pružatelja usluga da na određenom broju područja ispune uvjete zapošljavanja koji se primjenjuju u državi članici u kojoj se pruža usluga. Ti uvjeti uključuju: maksimalni broj radnih sati i minimalno vrijeme odmora, minimalni plaćeni godišnji odmor, minimalne plaće, uključujući plaćanje prekovremenih sati, uvjete najma radnika, a posebno zaštitu radnika koji se daju u najam od strane agencija za privremeno zapošljavanje, zdravstvene, sigurnosne i higijenske standarde na radnome mjestu, zaštitne mjere u odnosu na uvjete zapošljavanja trudnica ili žena koje su nedavno rodile te djece i mladih, jednako tretiranje muškaraca i žena i druge odredbe o nediskriminaciji. To se ne odnosi samo na uvjete zapošljavanja koji su utvrđeni zakonom, nego i na one iz kolektivnih ugovora ili arbitražnih odluka koje su službeno objavljene ili koje se općenito primjenjuju u smislu Direktive 96/71/EZ. Osim toga, ova Direktiva ne smije spriječiti države članice da zbog javnog reda primijene uvjete zapošljavanja u slučajevima koji nisu navedeni u članku 3. stavku 1. Direktive 96/71/EZ.
- (87) Ova Direktiva ne utječe na uvjete zapošljavanja u slučajevima kada se radnik koji pruža prekograničnu uslugu zapošljava u državi članici u kojoj se pruža usluga. Osim toga, ova Direktiva ne utječe na pravo države članice u kojoj se pruža usluga da utvrdi postojanje radnog odnosa te razlikuje između samozaposlenih osoba i zaposlenih osoba, uključujući „lažne samozaposlene osobe”. U tome pogledu ključno obilježje radnog odnosa u smislu članka 39. Ugovora predstavlja činjenica da u određenom vremenskom razdoblju osoba pruža usluge u korist i pod upravom druge osobe te da zauzvrat prima naknadu. Svaka djelatnost koju osoba izvodi izvan odnosa podređenosti mora se klasificirati kao djelatnost koja se izvodi u svojstvu samozaposlene osobe u smislu članaka 43. i 49. Ugovora.
- (88) Odredba o slobodi pružanja usluga ne primjenjuje se na slučajeve kada se sukladno pravu Zajednice neka djelatnost u državi članici ograničava na određenu struku, na primjer u slučaju zahtjeva kojim se pružanje pravnih savjeta ograničava na pravnike.
- (89) Odstupanje od odredbe o slobodi pružanja usluga vezanih uz pitanja registracije vozila zakupljenih u državi članici koja nije ona u kojoj se vozila koriste proizlazi iz sudske prakse Suda prema kojoj se državi članici priznaje pravo da u skladu s uvjetima proporcionalnosti nametne takvu obvezu za vozila koja se koriste na njezinom državnom području. To se izuzimanje ne odnosi na povremeno ili privremeno iznajmljivanje.
- (90) Ugovorni odnosi između pružatelja usluge i klijenta te poslodavca i zaposlenika ne ulaze u područje primjene ove Direktive. Zakoni koji se primjenjuju u pogledu ugovornih ili izvanugovornih obveza pružatelja usluga određuju se propisima međunarodnog privatnog prava.
- (91) Državama članicama treba osigurati mogućnost da u odnosu na pružatelje koji imaju poslovni nastan u drugoj državi članici, iznimno i na temelju pojedinačnih slučajeva zbog sigurnosti usluga, poduzmu mjere koje odstupaju od odredbe o slobodi pružanja usluga. Međutim, takve se mjere mogu poduzeti jedino ako ne postoji usklađenost na razini Zajednice.
- (92) Do ograničenja slobodnog kretanja usluga, u suprotnosti s ovom Direktivom, može doći ne samo zbog mjera koje se primjenjuju na pružatelje usluga, nego i zbog mnogih zapreka s kojima se primatelji, a posebno potrošači, susreću prilikom korištenja tih usluga. Ova Direktiva ilustrativno navodi određene vrste ograničenja koja se primjenjuju na primatelja koji želi koristiti usluge pružatelja s poslovnim nastanom u drugoj državi članici. To uključuje slučajeve kada su primatelji usluga obvezni pribaviti ovlaštenje od nadležnih tijela ili tim tijelima dati izjavu da bi mogli primiti uslugu od pružatelja s poslovnim nastanom u drugoj državi članici. To se ne odnosi na opće sustave ovlašćivanja koji se također primjenjuju na korištenje usluge koju osigurava pružatelj s poslovnim nastanom u istoj državi članici.

(¹) SL L 18, 21.1.1997., str. 1.

- (93) Pojam financijske pomoći za korištenje određene usluge ne primjenjuje se na programe potpora koje dodjeljuju države članice, posebno u području socijale ili kulturnom sektoru, koji su obuhvaćeni propisima Zajednice o tržišnom natjecanju, niti na opću financijsku pomoć koja nije povezana s korištenjem određene usluge, kao što su studentske stipendije ili zajmovi.
- (94) U skladu s propisima Ugovora o slobodnom kretanju usluga zabranjuje se diskriminacija primatelja na temelju njegova državljanstva ili državnog ili lokalnog boravišta. Takva diskriminacija može biti i u obliku obveze, koja se nameće isključivo državljanima druge države članice, da dostave originalne dokumente, ovjerenjene kopije, potvrde o državljanstvu ili službene prijevode dokumenata da bi mogli koristiti neku uslugu ili njezine pogodnosti s obzirom na uvjete ili cijene. Međutim, zabrana diskriminirajućih zahtjeva ne smije isključiti mogućnost da se određene pogodnosti, posebno u pogledu tarifa, zadrže za određene primatelje, ako se takvo pridržavanje prava temelji na zakonitim i objektivnim kriterijima.
- (95) Pojam nediskriminacije na unutarnjem tržištu znači da se primatelju, a posebno potrošaču, ne smije spriječiti niti ograničiti pristup usluzi koja je dostupna javnosti, na temelju kriterija vezanog uz državljanstvo ili boravište primatelja, sadržanog u općim uvjetima koji su dostupni javnosti. Unatoč tomu, odredba kojom se u takvim općim uvjetima predviđaju različite tarife i uvjeti za pružanje usluge ne smatra se nezakonitom diskriminacijom ako se takve tarife, cijene i uvjeti mogu opravdati objektivnim razlozima koji se razlikuju od države do države, kao što su dodatni troškovi nastali zbog udaljenosti ili tehničkih obilježja pružanja usluge, različitih tržišnih uvjeta kao što je rast ili pad potražnje uvjetovan sezonom, različitim vremenom godišnjih odmora u državama članicama i cijenama drugih konkurenata, ili dodatnih rizika vezanih uz propise koji se razlikuju od onih u državi članici poslovnog nastana. To ne znači da, ako pružatelj ne dostavi uslugu potrošaču zato što ne posjeduje prava intelektualnog vlasništva na određenom državnom području, to predstavlja nezakonitu diskriminaciju.
- (96) Prikladno je osigurati da primatelju usluge pružatelj dostavi svoju adresu elektronske pošte, uključujući internetske stranice, kao jedan od načina kojim se može olakšati pristup informacijama koje je pružatelj dužan dostaviti primatelju usluge. Osim toga, obveza pružatelja da u informativnim materijalima u kojima detaljno predstavlja svoju uslugu dostavi određene informacije ne obuhvaća opće poslovne komunikacije kao što su oglasi, nego dokumente u kojima se detaljno opisuju ponudene usluge, uključujući dokumente na internetskoj stranici.
- (97) U ovoj se Direktivi trebaju predvidjeti određeni propisi o visokoj kvaliteti usluga, kojima se posebno osiguravaju zahtjevi u vezi s davanjem informacija i transparentnosti. Ti se propisi trebaju primjenjivati kako u slučaju prekograničnog pružanja usluga između država članica, tako i u slučaju usluga koje osigurava pružatelj s poslovnim nastanom u istoj državi članici, bez nepotrebnih opterećenja za mala i srednja poduzeća. Ti propisi ne smiju ni u kojem slučaju spriječiti države članice da u skladu s ovom Direktivom i drugim zakonima Zajednice uvedu dodatne ili drukčije zahtjeve vezane uz kvalitetu.
- (98) Svi gospodarski subjekti koji pružaju usluge koje predstavljaju neposrednu i osobitu opasnost za zdravlje i sigurnost ili financijski rizik za primatelja ili treću osobu trebaju u pravilu imati odgovarajuće osiguranje profesionalne odgovornosti ili drugi oblik jednakovrijednog ili usporedivog jamstva, što znači da takav gospodarski subjekt mora, u pravilu, imati odgovarajuće pokriće za usluge koje pruža u jednoj ili više država članica koje nisu države članice poslovnog nastana.
- (99) Osiguranje ili jamstvo trebaju biti primjereni s obzirom na prirodu i opseg rizika. Pružatelj usluga stoga mora imati prekogranično pokriće jedino ako doista pruža usluge u drugoj državi članici. Države članice ne smiju donijeti detaljnije propise o pokriću niti odrediti, na primjer, najmanje pragove za osigurane iznose ili ograničenja za isključivanje iz osiguranog pokrića. Pružatelji i osiguravajuća društva trebaju zadržati potrebnu fleksibilnost kod dogovaranja polica osiguranja, koje moraju biti precizno prilagođene prirodi i opsegu rizika. Obveza odgovarajućeg osiguranja ne mora biti propisana zakonom. Dovoljno je da obavezno osiguranje bude dio etičkih pravila koja utvrđuju profesionalna tijela. Osiguravajuća društva nisu obavezna pružiti takvo pokriće.
- (100) Potrebno je ukloniti potpune zabrane na području poslovnih komunikacija za regulirane struke, ali ne povlačenjem zabrana vezanih uz sadržaj poslovnih komunikacija, nego onih koje općenito kao i za pojedinačne struke zabranjuju jedan ili više oblika poslovnih komunikacija, kao što je potpuna zabrana oglašavanja u jednom ili više danih medija. Što se tiče sadržaja i metoda poslovnih komunikacija, potrebno je potaknuti stručnjake da u skladu s pravom Zajednice sastave pravila ponašanja na razini Zajednice.

- (101) Nužno je i u interesu je primatelja, a posebno potrošača, da se pružateljima osigura mogućnost ponude multidisciplinarnih usluga te da se ograničenja u tom pogledu ograniče na ono što je nužno da bi se osigurala nepristranost, neovisnost i integritet reguliranih struka. To ne utječe na ograničenja ili zabrane izvođenja određenih djelatnosti koje imaju za cilj osigurati neovisnost u slučajevima kada država članica pružatelju usluge povjeri posebnu zadaću, posebno na području urbanog razvoja, niti utječe na primjenu propisa o tržišnom natjecanju.
- (102) Radi veće transparentnosti i promicanja ocjenjivanja koje se temelji na usporedivim kriterijima u odnosu na kvalitetu ponuđenih usluga koje se dostavljaju primateljima, važno je osigurati laku dostupnost informacija o značenju oznaka kvalitete i drugih distinktivnih oznaka za te usluge. Spomenuta obveza transparentnosti je posebno važna na području turizma, posebno u hotelijerstvu, gdje je uporaba klasifikacijskog sustava široko raširena. Osim toga, prikladno je ispitati u kojoj bi mjeri europska normizacija mogla doprinijeti usklađenosti i kvaliteti usluga. Europske norme sastavljaju europska tijela za određivanje normi, Europski odbor za normizaciju (CEN), Europski odbor za elektrotehničku normizaciju (CENELEC) i Europski institut za telekomunikacijske norme (ETSI). U skladu s postupcima iz Direktive 98/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih normi i propisa⁽¹⁾ te propisa o uslugama informacijskog društva, Komisija može prema potrebi povjeriti mandat za pripremu posebnih europskih normi.
- (103) Za rješavanje eventualnih problema u vezi s izvršavanjem sudskih odluka prikladno je predvidjeti da jamstva položena kod institucija ili tijela kao što su banke, osiguravatelji ili drugi pružatelji financijskih usluga sa sjedištem u drugoj državi članici, države članice priznaju kao jednakovrijedna.
- (104) Razvoj mreže tijela država članica za zaštitu potrošača, što je predmet Uredbe (EZ) br. 2006/2004, dopunjuje suradnju predviđenu u ovoj Direktivi. Provedba zakona o zaštiti potrošača u prekograničnim slučajevima, a posebno u vezi s novim tržišnim i prodajnim praksama, kao i potreba da se uklone određena, posebna ograničenja suradnje na ovom području, zahtijeva viši stupanj suradnje između država članica. Na tom je području važno osigurati da države članice od gospodarskog subjekta na vlastitom državnom području zahtijevaju prestanak nezakonitih praksi usmjerenih na štetu potrošača u drugoj državi članici.
- (105) Administrativna suradnja je ključna za pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta usluga. Nedostatak suradnje između država članica dovodi do proliferacije propisa koji se odnose na pružatelje usluga ili udvostručivanja kontrola prekograničnih djelatnosti, a takvu situaciju mogu iskoristiti i nepošteni trgovci da bi izbjegli nadzor ili zaobišli važeće nacionalne propise o uslugama. Iz tog je razloga važno predvidjeti jasne i pravno obvezujuće obveze učinkovite suradnje država članica.
- (106) Za potrebe poglavlja o administrativnoj suradnji „nadzor” obuhvaća djelatnosti kao što su praćenje i utvrđivanje činjenica, rješavanje problema, provedba i nametanje kazni te s tim povezane naknadne djelatnosti.
- (107) U uobičajenim okolnostima nadležna se tijela međusobno izravno pomažu. Kontaktne točke, koje određuju države članice, trebale bi olakšati taj postupak jedino ako se naiđe na poteškoće, na primjer ako je potrebna pomoć za utvrđivanje relevantnog nadležnog tijela.
- (108) Određene obveze uzajamne pomoći primjenjuju se na sva pitanja iz ove Direktive, uključujući ona koja se odnose na slučajeve u kojima pružatelj ima poslovni nastan u drugoj državi članici. Ostale obveze uzajamne pomoći primjenjuju se jedino u slučaju prekograničnih usluga, gdje se primjenjuje odredba o slobodi pružanja usluga. Daljnji niz odredaba primjenjuje se u svim slučajevima prekograničnih usluga, uključujući područja koja nisu obuhvaćena odredbom o slobodi pružanja usluga. Prekogranično pružanje usluga uključuje slučajeve u kojima se usluge pružaju na daljinu i gdje primatelj putuje u državu članicu u kojoj pružatelj ima poslovni nastan da bi primio usluge.
- (109) Ako se pružatelj usluge privremeno preseli u drugu državu članicu u kojoj nema poslovni nastan, nužno je predvidjeti međusobnu pomoć između tih dviju država članica da bi na zahtjev države članice poslovnog nastana druga država članica mogla obaviti provjere, kontrole i istrage ili da bi provela spomenute provjere na vlastitu inicijativu, ako se radi o provjerama činjenica.
- (110) Države članice ne bi smjele zaobići propise iz ove Direktive, uključujući odredbu o slobodi pružanja usluga, provodeći diskriminirajuće ili neproporcionalne provjere, kontrole ili istrage.

⁽¹⁾ SL L 204, 21.7.1998., str. 37. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Aktom o pristupanju iz 2003.

- (111) Odredbe ove Direktive o razmjeni informacija vezanih uz dobar glas pružatelja ne smiju utjecati na inicijative u području policijske i pravosudne suradnje u kaznenim pitanjima, a posebno u pogledu razmjene informacija između tijela država članica odgovornih za provedbu zakona te razmjene kaznenih dosjea.
- (112) Za suradnju između država članica potrebno je osigurati ispravni elektronički informacijski sustav koji će nadležnim tijelima omogućiti laku identifikaciju relevantnih sugovornika u drugim državama članicama te učinkovitu komunikaciju.
- (113) Potrebno je osigurati da države članice u suradnji s Komisijom potiču zainteresirane strane da na razini Zajednice sastave pravila ponašanja koja su posebno usmjerena na promicanje kvalitete usluga uzimajući u obzir posebnosti svake struke. Ta pravila ponašanja moraju biti u skladu s pravom Zajednice, a posebno sa zakonom o tržišnom natjecanju. Trebaju biti usklađena s pravno obvezujućim propisima koji uređuju profesionalnu etiku i ponašanje u državama članicama.
- (114) Države članice trebaju poticati profesionalna tijela, organizacije i udruge da na razini Zajednice sastave pravila ponašanja. U skladu sa specifičnom naravi svake struke ta pravila trebaju uključivati pravila poslovnih komunikacija za regulirane struke te pravila profesionalne etike i ponašanja za regulirane struke da bi se posebno osigurala neovisnost, nepristranost i poslovna tajnost. Povrh toga, u spomenuta pravila ponašanja trebaju se uključiti uvjeti kojima podliježu djelatnosti posrednika za prodaju nekretnina. Države članice moraju usvojiti prateće mjere kojima će se profesionalna tijela, organizacije i udruge potaknuti da na nacionalnoj razini provedu pravila ponašanja usvojena na razini Zajednice.
- (115) Pravila ponašanja na razini Zajednice trebaju odrediti minimalne standarde ponašanja i dopuniti pravne zahtjeve država članica. Ona ne sprečavaju države članice da u skladu s pravom Zajednice u svoje zakonodavstvo uvedu strože mjere kao ni nacionalna profesionalna tijela da u svojim pravilima ponašanja osiguraju veću zaštitu.
- (116) Budući da države članice ne mogu zadovoljavajuće ostvariti ciljeve ove Direktive, to jest ukloniti zapreke slobodi poslovnog nastana za pružatelje usluga u državama članicama te zapreke slobodnom pružanju usluga između država članica, i budući da se zbog svog područja primjene ti ciljevi mogu bolje ostvariti na razini Zajednice, Zajednica može usvojiti mjere u skladu s načelom

supsidijarnosti, kako je predviđeno u članku 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti, kako je predviđeno u istom članku, ova se Direktiva ograničava na ono što je nužno za postizanje tih ciljeva.

- (117) Potrebne mjere za provedbu ove Direktive usvajaju se u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji⁽¹⁾.
- (118) U skladu sa stavkom 34. Međuinstitucionalnog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva⁽²⁾ države članice se pozivaju da za svoje potrebe i u interesu Zajednice izrade i objave vlastite tablice koje će, u mjeri u kojoj je to moguće, prikazati odnos između ove Direktive i mjera prenošenja,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

1. Ovom Direktivom određuju se opće odredbe kojima se pružateljima usluga olakšava ostvarivanje slobode poslovnog nastana te slobodno kretanje usluga uz istodobno održavanje visokog stupnja kvalitete tih usluga.
2. Ova se Direktiva ne odnosi na liberalizaciju usluga od općeg gospodarskog interesa, rezerviranih za javna ili privatna tijela, niti na privatizaciju javnih tijela koja pružaju usluge.
3. Ova se Direktiva ne bavi ukidanjem monopola u području pružanja usluga niti potporama koje dodjeljuju države članice, a koje su obuhvaćene propisima Zajednice o tržišnom natjecanju.

Ova Direktiva ne utječe na slobodu država članica da u skladu s pravom Zajednice same definiraju usluge koje smatraju uslugama od općeg gospodarskog interesa, načine na koje se one organiziraju i financiraju, sukladno propisima o državnoj potpori, te specifične obveze kojima podliježu.

4. Ova Direktiva ne utječe na mjere koje se u skladu s pravom Zajednice poduzimaju na razini Zajednice ili na nacionalnoj razini radi zaštite ili promicanja kulturne ili jezične raznolikosti te pluralizma medija.

⁽¹⁾ SL L 184, 17.7.1999., str. 23. Odluka kako je izmijenjena Odlukom 2006/512/EZ (SL L 200, 22.7.2006., str. 11.).

⁽²⁾ SL C 321, 31.12.2003., str. 1.

5. Ova Direktiva ne utječe na propise iz kaznenog prava država članica. Države članice, međutim, ne smiju ograničiti slobodu pružanja usluga primjenom odredbi kaznenog zakona koje izričito uređuju ili utječu na pristup ili izvođenje uslužne djelatnosti izbjegavajući propise predviđene u ovoj Direktivi.

6. Ova Direktiva ne utječe na radno pravo, to jest bilo koju zakonsku ili ugovornu odredbu koja se odnosi na uvjete zapošljavanja, radne uvjete, uključujući zdravstvene i sigurnosne standarde na radnome mjestu te odnos između poslodavaca i zaposlenika, koju države članice primjenjuju u skladu s nacionalnim zakonodavstvom koje je usklađeno s pravom Zajednice. Isto tako, ova Direktiva ne utječe na zakone država članica o socijalnoj sigurnosti.

7. Ova Direktiva ne utječe na ostvarivanje temeljnih prava koja su priznata u državama članicama i zakonodavstvu Zajednice. Ona također ne utječe na pravo na pregovore, zaključivanje i provedbu kolektivnih ugovora te na industrijsku akciju u skladu s nacionalnim pravom i praksama, usklađenim s pravom Zajednice.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Direktiva primjenjuje na usluge koje dostavljaju pružatelji s poslovnim nastanom u državi članici.

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na sljedeće djelatnosti:

- (a) negospodarske usluge od općeg interesa;
- (b) financijske usluge, kao što je bankarstvo, kreditiranje, osiguranje i reosiguranje, profesionalne ili osobne mirovine, vrijednosni papiri, investicijski fondovi, plaćanja i investicijska savjetovanja, uključujući usluge navedene u Prilogu I. Direktivi 2006/48/EZ;
- (c) elektroničke komunikacijske usluge i mreže te povezane resurse i usluge, vezano uz pitanja obuhvaćena direktivama 2002/19/EZ, 2002/20/EZ, 2002/21/EZ, 2002/22/EZ i 2002/58/EZ;
- (d) usluge na području prijevoza, uključujući lučke službe, koje ulaze u područje primjene glave V. Ugovora;
- (e) usluge agencija za privremeno zapošljavanje;
- (f) zdravstvene usluge bez obzira na to pružaju li ih zdravstvene ustanove, bez obzira na način na koji su organizirane i financirane na nacionalnoj razini te bez obzira na to jesu li javne ili privatne;

(g) audiovizualne usluge, uključujući kinematografske, bez obzira na način njihovog produciranja, distribucije i prijenosa, te radijsko emitiranje;

(h) kockanje koje uključuje stavljanje novčanog pologa u igrama na sreću, uključujući lutriju, kockanje u kasinima i klađenje;

(i) djelatnosti povezane s izvršavanjem službenih ovlasti, kako je određeno u članku 45. Ugovora;

(j) socijalne usluge u području stanovanja, dječje skrbi te potpore obiteljima i osobama koje trebaju trajnu ili privremenu pomoć, koje osigurava država, od nje ovlaštenu pružatelj ili dobrotvorne organizacije koje je država priznala kao takve;

(k) usluge privatnog osiguranja;

(l) usluge javnih bilježnika i ovrhovoditelja, koji su imenovani službenim vladinim aktom.

3. Ova se Direktiva ne primjenjuje na područje oporezivanja.

Članak 3.

Odnos s važećim pravom Zajednice

1. Ako su odredbe ove Direktive u suprotnosti s odredbom nekog drugog akta Zajednice koji uređuje posebne aspekte pristupa ili izvođenja uslužne djelatnosti u specifičnim sektorima ili za specifične struke, prednost ima odredba drugog akta Zajednice koja se primjenjuje na te specifične sektore ili struke. To uključuje:

(a) Direktivu 96/71/EZ;

(b) Uredbu (EEZ) br. 1408/71;

(c) Direktivu Vijeća 89/552/EEZ od 3. listopada 1989. o usklađivanju određenih odredaba predviđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama u odnosu na obavljanje djelatnosti televizijskog emitiranja ⁽¹⁾;

(d) Direktivu 2005/36/EZ.

2. Ova se Direktiva ne odnosi na propise međunarodnog privatnog prava, a posebno na one koji se primjenjuju u pogledu ugovornih ili izvanugovornih obveza, uključujući one koji jamče zaštitu potrošača, osiguranu propisima o zaštiti potrošača u zakonima na snazi u njihovoj državi članici.

⁽¹⁾ SL L 298, 17.10.1989., str. 23. Direktiva kako je izmijenjena Direktivom 97/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 202, 30.7.1997., str. 60.).

3. Države članice primjenjuju odredbe iz ove Direktive u skladu s propisima Ugovora o pravu poslovnog nastana i slobodnom kretanju usluga.

Članak 4.

Definicije

U smislu ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „usluga” je svaka samostalna gospodarska djelatnost koja se obično obavlja za naknadu, kako je spomenuto u članku 50. Ugovora;
2. „pružatelj” je svaka fizička osoba koja je državljanin države članice ili svaka pravna osoba, sukladno članku 48. Ugovora, s poslovnim nastanom u državi članici, koja nudi ili pruža uslugu;
3. „primatelj” je svaka fizička osoba koja je državljanin države članice ili koja koristi prava dodijeljena aktima Zajednice, ili svaka pravna osoba, sukladno članku 48. Ugovora, s poslovnim nastanom u državi članici, koja koristi ili želi koristiti uslugu u profesionalne ili neprofesionalne svrhe;
4. „država članica poslovnog nastana” je država članica na čijem državnom području pružatelj dotične usluge ima poslovni nastan;
5. „poslovni nastan” je stvarno izvođenje gospodarske djelatnosti, kako je navedeno u članku 43. Ugovora, od strane pružatelja usluga u neodređenom vremenskom razdoblju i sa stalnom infrastrukturom gdje se stvarno obavlja djelatnost pružanja usluga;
6. „sustav ovlašćivanja” je svaki postupak koji pružatelj ili primatelj mora slijediti da bi od nadležnog tijela dobio službenu ili implicitnu odluku o pristupu ili izvođenju uslužne djelatnosti;
7. „zahtjev” je svaka obveza, zabrana, uvjet ili ograničenje koje je predviđeno zakonima ili drugim propisima država članica ili koje proizlazi iz sudske prakse, upravne prakse, propisa profesionalnih tijela ili kolektivnih pravila strukovnih udruženja ili drugih profesionalnih organizacija, usvojenih pri izvođenju svoje pravne nezavisnosti; propisi utvrđeni u kolektivnim ugovorima sklopljenim između socijalnih partnera se kao takvi ne smatraju zahtjevima u smislu ove Direktive;
8. „prevladavajući razlozi od društvenog interesa” su razlozi koji su kao takvi priznati u sudskoj praksi Suda, a uključuju sljedeće razloge: javni red, javnu sigurnost, javnu zaštitu, javno zdravlje, očuvanje financijske ravnoteže sustava socijalne sigurnosti, zaštitu potrošača, primatelja usluga i

radnika, poštene poslovne transakcije, borbu protiv prijevара, zaštitu okoliša i urbanog okoliša, zdravlje životinja, intelektualno vlasništvo, očuvanje nacionalne povijesne i umjetničke baštine, ciljeve socijalne i kulturne politike;

9. „nadležno tijelo” je svako tijelo ili ustanova koja nadzire ili regulira uslužne djelatnosti u državi članici, a posebno uključuje upravne organe, uključujući sudove kao takve, profesionalna tijela i strukovne udruge ili druge profesionalne organizacije koje u okviru svoje pravne autonomije kolektivno uređuju pristup ili izvođenje uslužnih djelatnosti;
10. „država članica u kojoj se pruža usluga” je država članica u kojoj pružatelj s poslovnim nastanom u drugoj državi članici pruža uslugu;
11. „regulirana struka” je profesionalna aktivnost ili skupina profesionalnih aktivnosti iz članka 3. stavka 1. točke (a) Direktive 2005/36/EZ;
12. „poslovna komunikacija” je svaka vrsta komunikacije koja je namijenjena neposrednom ili posrednom promicanju robe, usluga ili imidža poduzeća, organizacije ili osobe koja obavlja trgovačku, industrijsku ili obrtničku djelatnost ili aktivnosti propisane u okviru određene struke. Sljedeće aktivnosti same po sebi ne predstavljaju poslovne komunikacije:
  - (a) davanje informacija koje omogućavaju izravni pristup djelatnosti poduzeća, organizacija ili osoba, što posebno uključuje naziv domene ili adresu elektronske pošte;
  - (b) komunikacije u vezi s robama, uslugama ili imidžom poduzeća, organizacije ili osobe, koje su pribavljene neovisno, a posebno kada se pružaju bez financijske naknade.

POGLAVLJE II.

ADMINISTRATIVNO POJEDNOSTAVLJENJE

Članak 5.

Pojednostavljenje postupaka

1. Države članice ispituju postupke i formalnosti koje se koriste za pristup uslužnoj djelatnosti i njezino izvođenje. Ako postupci i formalnosti, ispitani sukladno ovom stavku, nisu dovoljno jednostavni, države članice ih pojednostavljaju.
2. U skladu s postupkom iz članka 40. stavka 2., Komisija može uvesti usklađene obrasce na razini Zajednice. Oni će biti jednakovrijedni potvrdama, atestima ili drugoj zatraženoj dokumentaciji pružatelja.

3. Ako države članice zahtijevaju od pružatelja ili primatelja da dostave potvrdu, atest ili neki drugi dokument koji dokazuje da je zahtjev ispunjen, one prihvaćaju svaki dokument iz druge države članice koji služi jednakoj svrsi ili iz kojeg je jasno da je dotični zahtjev ispunjen. Ne smiju zahtijevati da se dokument iz druge države članice dostavi u originalnom obliku ili kao ovjereni kopija ili prijevod, osim u slučajevima predviđenim u drugim aktima Zajednice ili ako je takav zahtjev opravdan prevladavajućim razlogom od društvenog interesa, koji uključuje javni red i sigurnost.

Prvi podstavak ne utječe na pravo država članica da zahtijevaju neovjerene prijevode dokumenata na jedan od svojih službenih jezika.

4. Stavak 3. se ne primjenjuje na dokumente koji su navedeni u članku 7. stavku 2. i članku 50. Direktive 2005/36/EZ, članku 45. stavku 3., člancima 46., 49. i 50. Direktive 2004/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka za sklapanje ugovora o javnim radovima, ugovora o javnoj nabavi robe te ugovora o javnim uslugama⁽¹⁾, članku 3. stavku 2. Direktive 98/5/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 1998. o olakšavanju stalnog obavljanja odvjetničke djelatnosti u državi članici različitoj od one u kojoj je stečena kvalifikacija⁽²⁾, Prvoj direktivi Vijeća 68/151/EEZ od 9. ožujka 1968. o usklađivanju zaštitnih mjera koje su radi zaštite interesa njihovih članova i drugih predviđene u državama članicama za društva u smislu članka 58. stavka 2. Ugovora, a s ciljem izjednačavanja takvih zaštitnih mjera u čitavoj Zajednici⁽³⁾, te Jedanaestoj direktivi Vijeća 89/666/EEZ od 21. prosinca 1989. o zahtjevima objavljivanja podataka u vezi s podružnicama koje su u nekoj državi članici otvorile određene vrste trgovačkih društava na koje se primjenjuje pravo druge države⁽⁴⁾.

Članak 6.

Jedinstvene kontaktne točke

1. Države članice osiguravaju da na jedinstvenim kontaktnim točkama pružatelji usluga mogu obaviti sljedeće postupke i formalnosti:

- (a) sve postupke i formalnosti koji su potrebni za pristup njihovim uslužnim djelatnostima, a posebno sve izjave, prijave ili zahtjeve potrebne za dobivanje ovlaštenja nadležnih tijela, uključujući zahtjev za unos u registar, popis ili bazu podataka ili za registraciju kod profesionalnog tijela ili udruženja;
- (b) sve zahtjeve za ovlaštenje, potrebne za izvođenje uslužnih djelatnosti.

⁽¹⁾ SL L 134, 30.4.2004., str. 114. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Uredbom Komisije (EZ) br. 2083/2005 (SL L 333, 20.12.2005., str. 28.).

⁽²⁾ SL L 77, 14.3.1998., str. 36. Direktiva kako je izmijenjena Aktom o pristupanju iz 2003.

⁽³⁾ SL L 65, 14.3.1968., str. 8. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2003/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 221, 4.9.2003., str. 13.).

⁽⁴⁾ SL L 395, 30.12.1989., str. 36.

2. Uspostava jedinstvenih kontaktnih točaka ne dovodi u pitanje raspodjelu funkcija i ovlasti između tijela u okviru nacionalnih sustava.

Članak 7.

Pravo na informacije

1. Države članice osiguravaju da preko jedinstvenih kontaktnih točaka pružatelji i primatelji mogu lako doći do sljedećih informacija:

- (a) zahtjeva koji se primjenjuju na pružatelje s poslovnim nastanom na njihovom državnom području, a posebno u vezi s postupcima i formalnostima koji se moraju obaviti za pristup i izvođenje uslužnih djelatnosti;
- (b) kontaktnih podataka putem kojih se mogu izravno kontaktirati nadležna tijela, uključujući pojedinosti o tijelima koja su odgovorna za pitanja u vezi s izvođenjem uslužnih djelatnosti;
- (c) informacija o načinima i uvjetima pristupa javnim registrima i bazama podataka o pružateljima i uslugama;
- (d) izvanrednih pravnih lijekova koji su obično dostupni u slučaju spora između nadležnih tijela i pružatelja ili primatelja, između pružatelja i primatelja ili između pružatelja;
- (e) kontaktnih podataka udruženja ili organizacija, pored nadležnih tijela, od kojih pružatelji ili primatelji mogu dobiti praktičnu pomoć.

2. Države članice osiguravaju da pružatelji i primatelji usluga mogu, na vlastiti zahtjev, od nadležnih tijela dobiti pomoć koja se sastoji od informacija o načinu na koji se zahtjevi iz stavka 1. točke (a) obično tumače i primjenjuju. Takav savjet, prema potrebi, uključuje jednostavne postupne upute. Informacije se dostavljaju koristeći jednostavni i razumljivi jezik.

3. Države članice osiguravaju da su informacije i pomoć iz stavaka 1. i 2. jasne i nedvoznačne, lako dostupne na daljinu i putem elektroničkih sredstava te da se redovito ažuriraju.

4. Države članice osiguravaju da jedinstvene kontaktne točke i nadležna tijela što brže odgovore na svaki zahtjev za informacijom ili pomoći iz stavaka 1. i 2. te da u slučaju nepravilnog ili neutemeljenog zahtjeva o tome odmah obavijeste podnositelja zahtjeva.

5. Države članice i Komisija poduzimaju prateće mjere da bi potakle jedinstvene kontaktne točke da informacije predviđene u ovom članku pružaju i na drugim jezicima Zajednice. To ne utječe na zakone država članica o uporabi jezika.

6. Obveza nadležnih tijela da pomažu pružateljima i prima-teljima usluga ne podrazumijeva pružanje pravnog savjeta u pojedinačnim slučajevima, nego se odnosi isključivo na opće informacije o načinu na koji se zahtjevi obično tumače i primje-njuju.

Članak 8.

Postupci elektroničkim putem

1. Države članice osiguravaju da se svi postupci i formalnosti vezani uz pristup i izvođenje uslužne djelatnosti mogu lako ispuniti na daljinu i elektroničkim putem preko pripadajuće jedinstvene kontaktne točke i pri odgovarajućem nadležnom tijelu.

2. Stavak 1. ne odnosi se na pregled prostorija u kojima se pruža usluga niti na pregled opreme koju koristi pružatelj usluge kao ni na fizičko ispitivanje sposobnosti ili osobnog integriteta pružatelja usluga ili njegovog odgovornog osoblja.

3. U skladu s postupkom iz članka 40. stavka 2., Komisija usvaja detaljne propise za provođenje stavka 1. iz ovog članka radi lakše interoperabilnosti informatičkih sustava i korištenja elektroničkih postupaka između država članica, uzimajući u obzir zajedničke norme na razini Zajednice.

POGLAVLJE III.

SLOBODA POSLOVNOG NASTANA ZA PRUŽATELJE USLUGA

ODJELJAK 1.

Ovlaštenja

Članak 9.

Sustavi ovlašćivanja

1. Pristup ili izvođenje uslužne djelatnosti ne podliježe sustavu ovlašćivanja, osim ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) sustav ovlašćivanja nije diskriminirajući u odnosu na dotičnog pružatelja;

(b) potreba za sustavom ovlašćivanja opravdava se prevladavajućim razlogom od društvenog interesa;

(c) postavljeni cilj ne može se ostvariti manje strožim mjerama, a posebno zato što provođenje naknadne inspekcije ne bi bilo stvarno učinkovito jer je prekasno.

2. U izvješću iz članka 39. stavka 1. države članice navode i obrazlažu svoje sustave ovlašćivanja pokazujući njihovu usklađenost sa stavkom 1. ovog članka.

3. Ovaj se odjeljak ne odnosi na one aspekte sustava ovlašćivanja koje izravno ili neizravno uređuju drugi akti Zajednice.

Članak 10.

Uvjeti za dodjelu ovlaštenja

1. Sustavi ovlašćivanja temelje se na kriterijima koji sprečavaju nadležna tijela da samovoljno izvršavaju svoje ovlasti ocjenjivanja.

2. Kriteriji iz stavka 1. su:

(a) nediskriminirajući;

(b) opravdani prevladavajućim razlogom vezanim uz javni interes;

(c) proporcionalni odgovarajućem cilju od javnog interesa;

(d) jasni i nedvoznačni;

(e) objektivni;

(f) prethodno objavljeni;

(g) transparentni i dostupni.

3. Uvjeti za dodjelu ovlaštenja za novi poslovni nastan ne udvostručuju zahtjeve i kontrole koji su istovrijedni ili bitno usporedivi s obzirom na njihovu svrhu te kojima je pružatelj već bio podvrgnut u drugoj ili istoj državi članici. Kontaktne točke iz članka 28. stavka 2. i pružatelj usluge pomažu nadležnom tijelu dostavljajući sve potrebne informacije u vezi s tim zahtjevima.

4. Ovo ovlaštenje pružatelju dopušta pristup ili izvođenje uslužne djelatnosti na cijelom državnom području, uključujući osnivanje agencija, društava kćeri, podružnica ili ureda, osim ako novo ovlaštenje za svaki poslovni nastan ili ograničenje ovlaštenja na određeni dio državnog područja nije opravdano prevladavajućim razlogom koji se odnosi na društveni interes.

5. Ovlaštenje se izdaje čim se odgovarajućim ispitivanjem utvrdi da su zadovoljeni uvjeti za ovlašćivanje.

6. Osim u slučaju dodjele ovlaštenja, svaka odluka nadležnih tijela, uključujući odbijanje ili ukidanje ovlaštenja, mora se u cijelosti obrazložiti i može biti predmet spora pred sudom ili drugim organima za pritužbe.

7. Ovaj članak ne dovodi u pitanje raspodjelu nadležnosti, na lokalnoj ili regionalnoj razini, tijela država članica za dodjelu ovlaštenja.

Članak 11.

Trajanje ovlaštenja

1. Ovlaštenje koje se dodjeljuje pružatelju ne smije biti vremenski ograničeno, osim ako:

- (a) se ovlaštenje automatski produljuje ili ako podliježe isključivo trajnom ispunjavanju zahtjeva;
- (b) je broj raspoloživih ovlaštenja ograničen zbog prevladavajućeg razloga od javnog interesa;

ili

- (c) ako se vremensko ograničenje ovlaštenja može opravdati prevladavajućim razlogom od javnog interesa.

2. Stavak 1. ne odnosi se na najdulje razdoblje u kojem pružatelj mora stvarno započeti svoju djelatnost nakon što dobije ovlaštenje.

3. Države članice zahtijevaju od pružatelja da pripadajuću kontaktnu točku iz članka 6. obavijesti o sljedećim promjenama:

- (a) osnivanju društva kćeri čije djelatnosti ulaze u područje primjene sustava ovlašćivanja;
- (b) promjeni njegova položaja, zbog čega više nisu ispunjeni uvjeti za dobivanje ovlaštenja.

4. Ovaj članak ne dovodi u pitanje mogućnost država članica da opozovu ovlaštenja, ako više nisu ispunjeni potrebni uvjeti.

Članak 12.

Odabir između više kandidata

1. Ako je broj raspoloživih ovlaštenja za danu djelatnost ograničen zbog oskudice prirodnih izvora ili tehničkih mogućnosti, države članice primjenjuju takav postupak odabira potencijalnih kandidata koji u potpunosti jamči nepristranost i transparentnost, što posebno uključuje prikladnu obavijest o pokretanju, provođenju i dovršenju postupka.

2. U slučajevima iz stavka 1. ovlaštenje mora imati odgovarajuće vremensko ograničenje i ne smije biti predmet automatskog produljenja, a pružatelju kojem je upravo isteklo ovlaštenje ili bilo kojoj drugoj osobi koja je posebno povezana s tim pružateljem ne smije davati nikakvu prednost.

3. Sukladno stavku 1. te člancima 9. i 10., prilikom utvrđivanja pravila za postupak odabira kandidata, države članice uzimaju u obzir javno zdravlje, ciljeve socijalne politike, zdravlje i sigurnost zaposlenika i samozaposlenih osoba, zaštitu okoliša, očuvanje kulturne baštine i druge prevladavajuće razloge vezane uz društveni interes, u skladu s pravom Zajednice.

Članak 13.

Postupci ovlašćivanja

1. Postupci i formalnosti ovlašćivanja su jasni i unaprijed objavljeni, a podnositeljima zahtjeva moraju zajamčiti objektivno i nepristrano rješavanje njihovih zahtjeva.

2. Postupci i formalnosti ovlašćivanja nemaju učinak odvrćanja i nepotrebno ne kompliciraju ili odlažu dostavu usluge. Oni su lako dostupni, a svi troškovi koje podnositelji zahtjeva snose tijekom postupka su razumni i proporcionalni troškovima dotičnog postupka ovlašćivanja koje ne prekoračuju.

3. Postupci i formalnosti ovlašćivanja podnositeljima zahtjeva jamče da će njihovi zahtjevi biti obrađeni što je prije moguće i, u svakom slučaju, u unaprijed određenom i objavljenom, razumnom roku. Taj rok započinje u trenutku kada se dostavi sva dokumentacija. Nadležno tijelo može jedanput produljiti spomenuti rok za određeno vremensko razdoblje, ako to opravdava složenost predmeta. Produljenje i trajanje tog roka treba se propisno obrazložiti i dojaviti podnositelju zahtjeva prije isteka prvotnog roka.

4. Ako se u određenom roku, koji može biti produljen u skladu sa stavkom 3., ne dobije odgovor, ovlaštenje se smatra izdanim. Međutim, mogu se predvidjeti drugačija rješenja, ako je to opravdano prevladavajućim razlozima od društvenog interesa, uključujući zakoniti interes trećih strana.

5. Za sve se zahtjeve u najkraćem roku potvrđuje prijem. U takvoj se potvrdi navodi sljedeće:

- (a) rok naveden u stavku 3.;

- (b) izvanredni pravni lijekovi na raspolaganju;

(c) ako je potrebno, izjava da se u nedostatku odgovora u navedenom roku ovlaštenje smatra izdanim.

6. U slučaju nepotpunog zahtjeva podnositelja se što prije obavješćuje da dostavi dodatnu dokumentaciju kao i o mogućim posljedicama na trajanje roka spomenutog u stavku 3.

7. Ako se zahtjev odbaci zbog neusklađenosti sa zahtjevanim postupcima ili formalnostima, podnositelja se što prije obavješćuje o takvom odbacivanju.

ODJELJAK 2.

Zahtjevi koji su predmet zabrane ili ocjenjivanja

Članak 14.

Zabranjeni zahtjevi

Države članice ne uvjetuju pristup ili izvođenje uslužne djelatnosti na svojem državnom području ispunjavanjem sljedećih zahtjeva:

1. diskriminirajućih zahtjeva koji se izravno ili neizravno temelje na državljanstvu ili, u slučaju poduzeća, mjestu registriranog sjedišta, što posebno uključuje:

(a) zahtjeve vezane uz državljanstvo pružatelja usluge, njegovog osoblja, imatelja poslovnog udjela ili članova uprave ili nadzornih tijela;

(b) zahtjev da pružatelj usluge, njegovo osoblje, imatelji poslovnog udjela ili članovi uprave ili nadzornih tijela imaju boravište na njihovom državnom području;

2. zabrane poslovnog nastana u više država članica, upisa u registre ili članstva u profesionalnim tijelima ili udruženjima u više država članica;

3. ograničenja slobode pružatelja usluga da odabere između glavnog ili sekundarnog poslovnog nastana, a posebno obveze da pružatelj ima svoj glavni poslovni nastan na njihovom državnom području, ili ograničenja slobodnog odabira između poslovnog nastana u obliku agencije, podružnice ili društva kćeri;

4. uvjeta uzajamnosti s državom članicom u kojoj pružatelj već ima poslovni nastan, osim u slučaju uvjeta uzajamnosti predviđenih u aktima Zajednice o energiji;

5. primjene ekonomskog ispitivanja na svaki pojedinačni slučaj, čime se ovlašćivanje uvjetuje dokazivanjem postojanja ekonomske potrebe ili potražnje na tržištu, ocjenom potencijalnih ili trenutačnih ekonomskih učinaka djelatnosti ili ocjenom primjerenosti djelatnosti s obzirom na ciljeve gospodarskog planiranja koje određuje nadležno tijelo; ova se zabrana ne odnosi na zahtjeve planiranja koji nisu usmjereni na ekonomske ciljeve, ali koji su u funkciji prevladavajućih razloga od javnog interesa;

6. izravnog ili neizravnog uključivanja konkurentnih operatera, također i u okviru savjetodavnih tijela, prilikom ovlašćivanja ili usvajanja drugih odluka nadležnih tijela, osim profesionalnih tijela i udruženja ili drugih organizacija koje djeluju u svojstvu nadležnog tijela; ova se zabrana ne odnosi na savjetovanja s organizacijama, kao što su gospodarske komore ili socijalni partneri, o pitanjima koja nisu vezana uz pojedinačne zahtjeve za ovlaštenja, ili na savjetovanje sa širom javnosti;

7. obveze pružanja ili sudjelovanja u financijskom jamstvu ili zaključivanja osiguranja kod pružatelja ili tijela s poslovnim nastanom na njihovom državnom području. To ne utječe na mogućnost država članica da zahtijevaju osiguranje ili financijsko jamstvo kao takvo i ne utječe na zahtjeve u vezi sa sudjelovanjem u zajedničkom obaveznom osiguranju, na primjer za članove profesionalnih tijela ili organizacija;

8. obveze prethodne registracije, za dano razdoblje, u registrima koji se vode na njihovom državnom području ili obveze prethodnog izvođenja djelatnosti za dano razdoblje na njihovom državnom području.

Članak 15.

Zahtjevi koji se trebaju ocijeniti

1. Države članice ispituju predviđa li njihov pravni sustav neki od zahtjeva iz stavka 2. i osiguravaju da su svi takvi zahtjevi usklađeni s uvjetima iz stavka 3. Države članice prilagođavaju svoje zakone i druge propise da bi se uskladili s tim uvjetima.

2. Države članice ispituju je li u njihovom pravnom sustavu pristup ili izvođenje uslužne djelatnosti uvjetovano ispunjavanjem nekih od sljedećih nediskriminirajućih zahtjeva:

(a) kvantitativnih ili teritorijalnih ograničenja, a posebno u obliku granica koje se utvrđuju s obzirom na populaciju ili minimalnu geografsku udaljenost između pružatelja usluga;

(b) obveze da pružatelj usluge ima posebni pravni oblik;

(c) zahtjeva koji se odnose na dioničarstvo poduzeća;

- (d) zahtjeva, osim onih koji se odnose na pitanja obuhvaćena Direktivom 2005/36/EZ ili predviđenih u drugim aktima Zajednice, koji određenim pružateljima osiguravaju pristup dotičnoj uslužnoj djelatnosti zbog njezine specifične prirode;
- (e) zabrane više od jednog poslovnog nastana na državnom području iste države;
- (f) zahtjeva kojima se određuje najmanji broj zaposlenika;
- (g) fiksnih najnižih i/ili najviših tarifa s kojima se pružatelj usluge mora uskladiti;
- (h) obveze pružatelja da zajedno sa svojom uslugom dostavlja i druge specifične usluge.

3. Države članice provjeravaju da zahtjevi iz stavka 2. ispunjavaju sljedeće uvjete:

- (a) nediskriminacije: zahtjevi ne smiju biti izravno ili neizravno diskriminirajući s obzirom na državljanstvo niti mjesto registriranog sjedišta za poduzeća;
- (b) nužnosti: zahtjevi moraju biti opravdani prevladavajućim razlogom od društvenog interesa;
- (c) proporcionalnosti: zahtjevi moraju biti prikladni za sigurno ispunjenje postavljenog cilja; ne smiju prekoračiti ono što je nužno za ostvarivanje tog cilja i nije ih moguće zamijeniti drugim, manje strožim mjerama kojima se postiže isti rezultat.

4. Stavci 1., 2. i 3. primjenjuju se na zakonodavstvo u području usluga od općeg gospodarskog interesa u onoj mjeri u kojoj primjena tih stavaka ne ometa pravno ili stvarno izvršavanje posebne zadaće koja im je povjerena.

5. U izvješću o međusobnom ocjenjivanju, predviđenom u članku 39. stavku 1., države članice navode sljedeće:

- (a) zahtjeve koje namjeravaju zadržati te razloge na temelju kojih smatraju da ti zahtjevi ispunjavaju uvjete iz stavka 3.;
- (b) zahtjeve koji su ukinuti ili ublaženi.

6. Od 28. prosinca 2006. države članice ne smiju uvesti ni jedan novi zahtjev sličan onima iz stavka 2., osim ako spomenuti zahtjev ispunjava uvjete iz stavka 3.

7. Države članice obavješćuju Komisiju o svim novim zakonima i drugim propisima u kojima se određuju zahtjevi iz stavka 6. zajedno s obrazloženjem tih zahtjeva. Komisija dostavlja obavijest drugim državama članicama o dotičnim odredbama. Takva obavijest ne smije spriječiti države članice da usvoje takve odredbe.

U roku od tri mjeseca od datuma prijema obavijesti Komisija ispituje usklađenost novih zahtjeva s pravom Zajednice i, prema potrebi, usvaja odluku kojom od dotične države članice zahtjeva da se suzdrži od njihova usvajanja ili da ih ukine.

Dostavom obavijesti o nacrtu nacionalnog zakona u skladu s Direktivom 98/34/EZ ispunjava se obveza izvješćivanja predviđena u ovoj Direktivi.

POGLAVLJE IV.

SLOBODNO KRETANJE USLUGA

ODJELJAK 1.

Sloboda pružanja usluga i povezana odstupanja

Članak 16.

Sloboda pružanja usluga

1. Države članice poštuju pravo pružatelja usluga da djeluju u državi članici u kojoj nemaju poslovni nastan.

Država članica u kojoj se pruža usluga osigurava slobodni pristup i slobodno izvođenje uslužne djelatnosti na svojem državnom području.

Države članice ne smiju uvjetovati pristup ili izvođenje uslužne djelatnosti na svojem državnom području ispunjavanjem nekog zahtjeva koji ne poštuje sljedeća načela:

- (a) nediskriminacije: zahtjev ne smije biti izravno ili neizravno diskriminirajući s obzirom na državljanstvo niti, u slučaju pravnih osoba, državu članicu poslovnog nastana;
- (b) nužnosti: zahtjevi moraju biti opravdani razlozima javnog reda, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili zaštite okoliša;
- (c) proporcionalnosti: zahtjev mora biti prikladan za ispunjenje postavljenog cilja i ne smije prekoračiti ono što je nužno za ostvarivanje tog cilja.

2. Države članice ne smiju ograničiti slobodu pružanja usluga, ako pružatelj ima poslovni nastan u drugoj državi članici, namećući neki od sljedećih zahtjeva:

- (a) obvezu da pružatelj ima poslovni nastan na njihovom državnom području;
- (b) obvezu da pružatelj dobije ovlaštenje od njihovih nadležnih tijela, uključujući unos u registar ili registraciju kod profesionalnog tijela ili udruženja na njihovom državnom području, osim u slučajevima predviđenim u ovoj Direktivi ili drugim aktima prava Zajednice;
- (c) zabranu da pružatelj uspostavi neki oblik ili vrstu infrastrukture na njihovom državnom području, uključujući ured ili kancelariju potrebnu za dostavljanje navedenih usluga;
- (d) primjenu specifičnih ugovornih sporazuma između pružatelja i primatelja, kojima se samozaposlenim osobama sprečava ili ograničava pružanje usluga;
- (e) obvezu pružatelja da posjeduje posebni identifikacijski dokument, izdan od njihovih nadležnih tijela, koji je potreban za izvođenje uslužne djelatnosti;
- (f) zahtjeve koji utječu na uporabu opreme i materijala koji čine sastavni dio dostavljene usluge, osim opreme i materijala potrebnih za osiguranje zdravstvenih i sigurnosnih standarda na radnome mjestu;
- (g) ograničenja slobode pružanja usluga iz članka 19.

3. Državi članici u koju se pružatelj preseli nije zabranjeno uvođenje zahtjeva u pogledu pružanja uslužne djelatnosti, ako su ti zahtjevi opravdani razlozima javnog reda, javne sigurnosti, javnog zdravlja ili zaštite okoliša te usklađeni sa stavkom 1. Toj se državi članici također ne zabranjuje da u skladu s pravom Zajednice primijeni svoje propise o uvjetima zapošljavanja uključujući one predviđene u kolektivnim sporazumima.

4. Nakon savjetovanja sa socijalnim partnerima na razini Zajednice, Komisija do 28. prosinca 2011. Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja izvješće o primjeni ovog članka, u kojem razmatra potrebu za predlaganjem mjera za usklađivanje u pogledu uslužnih djelatnosti iz ove Direktive.

Članak 17.

Dodatna odstupanja od slobode pružanja usluga

Članak 16. ne primjenjuje se na:

1. usluge od općeg gospodarskog interesa koje se pružaju u drugoj državi članici, između ostalog:
  - (a) u poštanskom sektoru, usluge obuhvaćene Direktivom 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 1997. o zajedničkim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga Zajednice i poboljšanje kvalitete usluge ⁽¹⁾;
  - (b) u elektroenergetskom sektoru, usluge obuhvaćene Direktivom 2003/54/EZ ⁽²⁾ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električnom energijom;
  - (c) u plinskom sektoru, usluge obuhvaćene Direktivom 2003/55/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima unutarnjeg tržišta prirodnog plina ⁽³⁾;
  - (d) usluge distribucije i opskrbe vodom te usluge za tretiranje otpadnih voda;
  - (e) usluge gospodarenja otpadom;
2. pitanja iz Direktive 96/71/EZ;
3. pitanja iz Direktive 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka ⁽⁴⁾;
4. pitanja iz Direktive Vijeća 77/249/EEZ od 22. ožujka 1997. o učinkovitom ostvarivanju slobode pružanja odvjetničkih usluga ⁽⁵⁾;
5. aktivnosti sudskog istjerivanja dugova;

⁽¹⁾ SL L 15, 21.1.1998., str. 14. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1882/2003 (SL L 284, 31.10.2003., str. 1.).

⁽²⁾ SL L 176, 15.7.2003., str. 37. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Odlukom Komisije 2006/653/EZ (SL L 270, 29.9.2006., str. 72.).

⁽³⁾ SL L 176, 15.7.2003., str. 57.

⁽⁴⁾ SL L 281, 23.11.1995., str. 31. Direktiva kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1882/2003.

⁽⁵⁾ SL L 78, 26.3.1977., str. 17. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Aktom o pristupanju iz 2003.

6. pitanja iz glave II. Direktive 2005/36/EZ te zahtjeve države članice u kojoj se pruža usluga, kojima se obavljanje djelatnosti ograničava na određenu struku;
7. pitanja iz Uredbe (EEZ) br. 1408/71;
8. što se tiče administrativnih formalnosti u vezi sa slobodnim kretanjem osoba i njihovim stalnim boravištem, pitanja iz odredbi Direktive 2004/38/EZ kojom se utvrđuju administrativne formalnosti nadležnih tijela države članice u kojoj se pruža usluga, koje su korisnici dužni ispuniti;
9. što se tiče državljana trećih zemalja koji putuju u drugu državu članicu radi pružanja usluge, mogućnost država članica da od državljana trećih zemalja, koji nisu obuhvaćeni režimom međusobnog priznavanja iz članka 21. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama ⁽¹⁾, zahtijevaju vizu ili boravišnu dozvolu ili mogućnost da od državljana trećih zemalja zahtijevaju da se u trenutku svog ulaska ili nakon ulaska prijave nadležnom tijelu države članice u kojoj se pruža usluga;
10. u vezi s pošiljkama otpada, pitanja iz Uredbe Vijeća (EEZ) br. 259/93 od 1. veljače 1993. o nadzoru i kontroli pošiljaka otpada koje se otpremaju unutar Europske zajednice, ulaze u nju ili iz nje izlaze ⁽²⁾;
11. autorska i srodna prava te prava iz Direktive Vijeća 87/54/EEZ od 16. prosinca 1986. o pravnoj zaštiti topografija poluvodičkih proizvoda ⁽³⁾ i Direktive 96/9/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 1996. o pravnoj zaštiti baza podataka ⁽⁴⁾ te prava industrijskog vlasništva;
12. akte koji po zakonu zahtijevaju sudjelovanje javnog bilježnika;
13. pitanja iz Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2006. o obveznim revizijama godišnjih financijskih izvještaja i konsolidiranih financijskih izvještaja ⁽⁵⁾;
14. registraciju vozila zakupljenih u drugoj državi članici;

15. odredbe koje se odnose na ugovorne i izvanugovorne obveze, uključujući vrstu ugovora, koje se određuju u skladu s propisima međunarodnog privatnog prava.

Članak 18.

Odstupanja u pojedinačnim slučajevima

1. Odstupajući od članka 16. i isključivo u izvanrednim okolnostima država članica može, u odnosu na pružatelja s poslovnim nastanom u drugoj državi članici, poduzeti mjere vezane uz sigurnost usluga.

2. Mjere predviđene u stavku 1. mogu se poduzeti jedino ako se poštuje postupak uzajamne pomoći iz članka 35. te ispune sljedeći uvjeti:

(a) nacionalne odredbe, u skladu s kojima je poduzeta mjera, nisu usklađene na razini Zajednice u području sigurnosti usluga;

(b) mjere predviđaju viši stupanj zaštite primatelja nego što to predviđaju mjere koje poduzima država članica poslovnog nastana u skladu sa svojim nacionalnim odredbama;

(c) država članica poslovnog nastana nije poduzela nikakve mjere ili su poduzete mjere nedostatne u usporedbi s onima iz članka 35. stavka 2.;

(d) mjere su proporcionalne.

3. Stavci 1. i 2. ne dovode u pitanje odredbe, predviđene u aktima Zajednice, koje jamče slobodu pružanja usluga ili dopuštaju odstupanja od te slobode.

ODJELJAK 2.

Prava primatelja usluga

Članak 19.

Zabranjena ograničenja

Države članice ne smiju primatelju postaviti zahtjeve koji ograničavaju korištenje usluga pružatelja s poslovnim nastanom u drugoj državi članici, a posebno sljedeće zahtjeve:

- (a) obvezu da pribavi ovlaštenje od nadležnih tijela ili da podnese izjavu pri takvim tijelima;

⁽¹⁾ SL L 239, 22.9.2000., str. 19. Konvencija kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1160/2005 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 191, 22.7.2005., str. 18.).

⁽²⁾ SL L 30, 6.2.1993., str. 1. Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom Komisije (EZ) br. 2557/2001 (SL L 349, 31.12.2001., str. 1.).

⁽³⁾ SL L 24, 27.1.1987., str. 36.

⁽⁴⁾ SL L 77, 27.3.1996., str. 20.

⁽⁵⁾ SL L 157, 9.6.2006., str. 87.

(b) diskriminirajuća ograničenja dodjele financijske pomoći na temelju činjenice da pružatelj ima poslovni nastan u drugoj državi članici ili zbog lokacije mjesta na kojem se pružaju usluge.

Članak 20.

Nediskriminacija

1. Države članice osiguravaju da primatelj usluge ne podliježe diskriminirajućim zahtjevima na temelju svog državljanstva ili mjesta boravišta.

2. Države članice osiguravaju da opći uvjeti pristupa usluzi, koje pružatelj stavlja na raspolaganje široj javnosti, ne sadrže diskriminirajuće odredbe s obzirom na državljanstvo ili mjesto boravišta primatelja, ali ne isključuju mogućnost da se predvide različiti uvjeti pristupa ako su te razlike izravno opravdane objektivnim kriterijima.

Članak 21.

Pomoć primateljima usluga

1. Države članice osiguravaju da u državi članici svog boravišta primatelji usluga mogu dobiti sljedeće informacije:

- (a) informacije o zahtjevima koji se primjenjuju u drugim državama članicama u vezi s pristupom i izvođenjem uslužnih djelatnosti, a posebno onih vezanih uz zaštitu potrošača;
- (b) opće informacije o izvanrednim pravnim lijekovima na raspolaganju u slučaju spora između pružatelja i primatelja usluge;
- (c) kontaktne podatke udruženja ili organizacija, uključujući Europsku mrežu centara za zaštitu potrošača, od kojih pružatelji ili primatelji usluga mogu dobiti praktičnu pomoć.

Savjet nadležnih tijela, prema potrebi, uključuje jednostavne i postupne upute. Pomoć i informacije moraju biti jasne i nedvoznačne, lako dostupne na daljinu, uključujući putem elektroničkih sredstava, te redovito ažurirane.

2. Odgovornost za izvođenje zadaće iz stavka 1. države članice mogu prenijeti na jedinstvene kontaktne točke ili na druga tijela, kao što su centri iz Europske mreže centara za zaštitu potrošača, udruženja potrošača ili Europski informacijski centri.

Države članice Komisiji dostavljaju nazive i kontaktne podatke imenovanih tijela. Komisija ih prosljeđuje svim državama članicama.

3. Radi zadovoljavanja zahtjeva iz stavaka 1. i 2. tijelo kojem se obrati primatelj usluge prema potrebi kontaktira relevantno tijelo dotične države članice. U najkraćem mogućem roku to tijelo šalje zatražene informacije tijelu koje ih je zatražilo i koje ih tada prosljeđuje primatelju. Države članice osiguravaju da se ta tijela međusobno pomažu i poduzimaju sve potrebne mjere za njihovu učinkovitu suradnju. Države članice zajedno s Komisijom usvajaju praktična rješenja za provedbu stavka 1.

4. U skladu s postupkom iz članka 40. stavka 2. Komisija usvaja mjere za provođenje stavaka 1., 2. i 3. iz ovog članka navodeći tehničke mehanizme za razmjenu informacija između tijela različitih država članica te posebno mehanizme za interoperabilnost informatičkih sustava uzimajući u obzir zajedničke norme.

POGLAVLJE V.

KVALITETA USLUGA

Članak 22.

Informacije o pružateljima i njihovim uslugama

1. Države članice osiguravaju da primateljima usluga pružatelji stave na raspolaganje sljedeće informacije:

- (a) naziv pružatelja, njegov pravni status i oblik, adresu poslovnog nastana i podatke za brzo kontaktiranje i prema potrebi neposredno komuniciranje elektroničkim putem;
- (b) ako je pružatelj usluge registriran u trgovačkom ili drugom sličnom registru, naziv spomenutog registra i registracijski broj pružatelja ili istovjetna sredstva identifikacije u tom registru;
- (c) ako djelatnost podliježe sustavu ovlašćivanja, pojedinosti o relevantnom nadležnom tijelu ili jedinstvenoj kontaktnoj točki;
- (d) ako djelatnost podliježe plaćanju poreza na dodanu vrijednost, identifikacijski broj iz članka 22. stavka 1. Šeste direktive Vijeća 77/388/EEZ od 17. svibnja 1977. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na poreze na promet – Zajednički sustav poreza na dodanu vrijednost: jedinstvena osnovica za određivanje poreza ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ SL L 145, 13.6.1977., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2006/18/EZ (SL L 51, 22.2.2006., str. 12.).

- (e) za regulirane struke, sva profesionalna tijela ili slične ustanove u kojima je pružatelj usluga registriran, stručnu kvalifikaciju i državu članicu u kojoj je postignuta ta titula;
- (f) opće uvjete i klauzule koje koristi pružatelj, ako postoje;
- (g) postojanje ugovornih klauzula koje pružatelj koristi u odnosu na zakon koji se primjenjuje na ugovor i/ili nadležne sudove;
- (h) postojanje eventualnog jamstva nakon prodaje, koje nije propisano zakonom;
- (i) cijenu usluge, ako pružatelj unaprijed odredi cijenu za određenu vrstu usluge;
- (j) glavna obilježja usluge, ako već nije jasno iz konteksta;
- (k) osiguranje ili jamstva navedena u članku 23. stavku 1., a posebno kontaktne informacije osiguravatelja ili jamca te teritorijalnu pokrivenost.
2. Prema odabiru pružatelja usluga države članice osiguravaju da informacije iz stavka 1.:
- (a) pružatelj dostavlja na vlastitu inicijativu;
- (b) budu lako dostupne primatelju na mjestu gdje se pruža usluga ili gdje je zaključen ugovor;
- (c) budu lako dostupne primatelju elektroničkim putem na adresi koju dostavi pružatelj;
- (d) budu sadržane u informativnim materijalima koje pružatelj daje primatelju usluge i koji detaljno opisuju ponuđenu uslugu.
3. Države članice osiguravaju da na zahtjev primatelja pružatelj dostave sljedeće dodatne informacije:
- (a) ako za određenu vrstu usluge pružatelj nije unaprijed odredio cijenu, cijenu usluge ili ako se ne može dati točna cijena, način izračuna cijene tako da je primatelj može provjeriti, ili dovoljno preciznu procjenu;
- (b) za regulirane struke, uputu na profesionalne propise koji se primjenjuju u državi članici poslovnog nastana i načine pristupa tim propisima;
- (c) informacije o njihovim multidisciplinarnim aktivnostima i partnerstvima koja su izravno povezana s navedenom uslugom te informacije o mjerama koje se poduzimaju da bi se izbjegao sukob interesa. Te se informacije nalaze u svim informativnim materijalima u kojima pružatelj detaljno opisuju svoje usluge;
- (d) sva pravila ponašanja kojima podliježe pružatelj i adresu na kojoj se elektroničkim putem spomenuta pravila mogu konzultirati navodeći dostupne jezične verzije;
- (e) ako pružatelj podliježe pravilima ponašanja ili je član trgovačkog udruženja ili profesionalnog tijela koje predviđa izvansudsko rješavanje sporova, informacije o tome. Pružatelj navodi načine pristupa detaljnim informacijama o obilježjima i uvjetima uporabe izvansudskog rješavanja sporova.
4. Države članice osiguravaju da informacije koje je pružatelj obavezan dostaviti u skladu s ovim poglavljem budu dostupne ili priopćene jasno, nedvoznačno i pravovremeno prije zaključivanja ugovora ili, ako se ne sklapa pisani ugovor, prije pružanja usluge.
5. Zahtjevi o informiranju, predviđeni u ovom poglavlju, dopunjuju zahtjeve koji su već predviđeni u zakonodavstvu Zajednice i ne sprečavaju države članice da uvedu dodatne zahtjeve o informacijama koji se primjenjuju na pružatelje s poslovnim nastanom na njihovom državnom području.
6. Prema postupku iz članka 40. stavka 2. Komisija može navesti sadržaj informacija predviđenih u staccima 1. i 3. iz ovog članka u skladu sa specifičnom prirodom određenih djelatnosti i može navesti praktična sredstva za provođenje stavka 2. ovog članka.

Članak 23.

Osiguranje i jamstva profesionalne odgovornosti

1. Države članice mogu osigurati da pružatelji čije usluge predstavljaju izravnu i posebnu opasnost za zdravlje ili sigurnost primatelja ili treće osobe, ili rizik za financijsku sigurnost primatelja, zaključno osiguranje profesionalne odgovornosti, primjereno vrsti i stupnju opasnosti, ili da predvide jamstvo ili slično rješenje koje je jednakovrijedno ili bitno usporedivo s obzirom na njihovu svrhu.

2. Ako pružatelj ima poslovni nastan na njihovom državnom području, države članice ne mogu zahtijevati osiguranje ili jamstvo profesionalne odgovornosti ako je u drugoj državi članici u kojoj već ima poslovni nastan pružatelj već pokriven jamstvom koje je jednakovrijedno ili bitno usporedivo s obzirom na namjenu ili pokriće koje se osigurava u smislu osiguranog rizika, osigurane svote ili gornje granice jamstva i mogućeg isključenja iz pokrića. U slučaju djelomične jednakovrijednosti države članice mogu zatražiti dodatna jamstva za pokriće nepokrivenih aspekata.

Ako od pružatelja s poslovnim nastanom na svom državnom području država članica zahtijeva potpisivanje osiguranja profesionalne odgovornosti ili drugo jamstvo, ta država članica kao dostatni dokaz prihvaća potvrde takvog osiguranja, izdane od kreditnih institucija i osiguravatelja s poslovnim nastanom u drugoj državi članici.

3. Stavci 1. i 2. ne utječu na profesionalna osiguranja ili jamstvene aranžmane predviđene u drugim aktima Zajednice.

4. Radi provedbe stavka 1. Komisija može, u skladu s regulatornim postupkom iz članka 40. stavka 2., uspostaviti popis usluga koje pokazuju obilježja iz stavka 1. ovog članka. Komisija može također, u skladu s postupkom iz članka 40. stavka 3., usvojiti mjere za izmjenu i dopunu neključnih odredaba ove Direktive, tako da se ona dopuni uspostavom zajedničkih kriterija za određivanje primjerenog osiguranja ili jamstava iz stavka 1. ovog članka s obzirom na vrstu i opseg rizika.

5. Za potrebe ovog članka

— „izravna i posebna opasnost” znači opasnost koja izravno proizlazi iz pružanja usluge,

— „zdravlje i sigurnost” znači sprečavanje smrtnog slučaja ili ozbiljne osobne ozljede primatelja ili treće osobe,

— „financijska sigurnost” znači sprečavanje značajnog novčanog gubitka ili pada vrijednosti imovine primatelja,

— „osiguranje profesionalne odgovornosti” znači osiguranje koje pružatelj zaključuje u vezi s potencijalnim odgovornostima prema primateljima i prema potrebi trećim stranama, koje proizlaze iz pružanja usluge.

Članak 24.

Poslovne komunikacije reguliranih struka

1. Države članice uklanjaju sve potpune zabrane poslovnih komunikacija reguliranih struka.

2. Države članice osiguravaju da poslovne komunikacije reguliranih struka poštuju profesionalne propise, usklađene s pravom Zajednice, koji se sukladno specifičnoj prirodi struke posebno odnose na njezinu neovisnost, dostojanstvo i integritet te na poslovnu tajnost. Profesionalni propisi o poslovnoj komunikaciji moraju biti nediskriminirajući, opravdani prevladavajućim razlogom od društvenog interesa te proporcionalni.

Članak 25.

Multidisciplinarne djelatnosti

1. Države članice osiguravaju da pružatelji ne podliježu zahtjevima koji ih obvezuju da obavljaju isključivo određenu, specifičnu djelatnost ili koji ograničavaju zajedničko ili partnersko izvođenje različitih djelatnosti.

Međutim, takvim zahtjevima mogu podlijezati sljedeći pružatelji usluga:

(a) regulirane struke, ako su ti zahtjevi opravdani da bi se zajamčila usklađenost s propisima koji uređuju profesionalnu etiku i ponašanje, a razlikuju se s obzirom na specifičnu prirodu svake struke, te ako su ti zahtjevi potrebni da bi se osigurala njihova neovisnost i nepristranost;

(b) pružatelji usluga na području certificiranja, akreditacije, tehničkog nadzora, testiranja ili pokusa, ako su ti zahtjevi potrebni za osiguranje njihove neovisnosti i nepristranosti.

2. Ako su multidisciplinarne djelatnosti između pružatelja iz točaka (a) i (b) iz stavka 1. ovlaštene, države članice osiguravaju sljedeće:

(a) sprečavanje sukoba interesa i nespojivosti između određenih djelatnosti;

(b) osiguranje potrebne neovisnosti i nepristranosti za određene djelatnosti;

(c) međusobnu usklađenost propisa koji uređuju profesionalnu etiku i ponašanje za različite djelatnosti, a posebno u pogledu poslovne tajnosti.

3. U izvješću spomenutom u članku 39. stavku 1. države članice navode koji pružatelji usluga podliježu zahtjevima iz stavka 1. ovog članka, sadržaj tih zahtjeva i razloge na temelju kojih ih smatraju opravdanima.

Članak 26.

Politika kvalitete usluga

1. U suradnji s Komisijom države članice poduzimaju prateće mjere kojima se pružatelji usluga potiču da na dobrovoljnoj osnovi osiguraju kvalitetu usluga, a posebno koristeći neke od sljedećih metoda:

(a) certificiranje ili ocjenu njihovih djelatnosti od strane neovisnih ili akreditiranih tijela;

(b) sastavljanje vlastite povelje o kvaliteti ili sudjelovanje u poveljama o kvaliteti ili oznakama koje sastavljaju profesionalna tijela na razini Zajednice.

2. Države članice osiguravaju da su informacije o značenju određenih znakova i kriterijima za stavljanje znakova ili drugih oznaka kvalitete usluga lako dostupne pružateljima i primateljima usluga.

3. U suradnji s Komisijom države članice poduzimaju prateće mjere kojima se profesionalna tijela, trgovačke komore, udruženja obrtnika i udruženja potrošača na njihovom državnom području potiču na suradnju na razini Zajednice radi promicanja kvalitete pružanja usluga, posebno kroz pojednostavljenje ocjenjivanja osposobljenosti pružatelja.

4. U suradnji s Komisijom države članice poduzimaju prateće mjere za poticanje razvoja neovisnog ocjenjivanja u pogledu kvalitete i manjkavosti u pružanju usluga, posebno od strane udruženja potrošača, te razvoja komparativnih pokusa ili testiranja na razini Zajednice i priopćavanja rezultata.

5. U suradnji s Komisijom države članice potiču razvoj dobrovoljnih europskih normi s ciljem pojednostavljenja sukladnosti usluga koje se pružaju u različitim državama članicama, informiranosti primatelja i kvalitete pružanja usluga.

Članak 27.

Rješavanje sporova

1. Države članice poduzimaju potrebne opće mjere kojima se osigurava da pružatelji usluga dostave svoje kontaktne podatke, a posebno poštansku adresu, broj telefaksa ili e-mail adresu i telefonski broj, na koje svi primatelji, uključujući one s boravištem u drugoj državi članici, mogu poslati pritužbu ili zahtjev za informacijama o pruženoj usluzi. Pružatelji usluga daju svoju službenu adresu, ako ta nije njihova uobičajena poštanska adresa za korespondenciju.

Države članice poduzimaju potrebne opće mjere kojima se osigurava da pružatelji usluga u najkraćem roku odgovore na pritužbe iz prvog podstavka i ulože sve napore da bi se pronašlo zadovoljavajuće rješenje.

2. Države članice poduzimaju potrebne opće mjere prema kojima su pružatelji usluga obvezni dokazati usklađenost s obvezama o pružanju informacija iz ove Direktive te dokazati točnost tih informacija.

3. Ako je za izvršavanje sudske odluke potrebno financijsko jamstvo, države članice priznaju jednakovrijedna jamstva izdana od kreditne institucije ili osiguravatelja s poslovnim nastanom u drugoj državi članici. Takve kreditne institucije moraju biti ovlaštene u državi članici u skladu s Direktivom 2006/48/EZ, a takvi osiguravatelji, ako je primjereno, u skladu s Prvom direktivom Vijeća 73/239/EEZ od 24. srpnja 1973. o usklađivanju zakona i drugih propisa o pokretanju i obavljanju poslova izravnog neživotnog osiguranja⁽¹⁾ te Direktivom 2002/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. studenoga 2002. o životnom osiguranju⁽²⁾.

4. Države članice poduzimaju potrebne opće mjere kojima se osigurava da pružatelji koji podliježu pravilima ponašanja ili su članovi trgovačkog udruženja ili profesionalnog tijela koje predviđa izvansudsko rješavanje sporova o tome obavijeste primatelja i da taj podatak navedu u svim dokumentima koji detaljno predstavljaju njihove usluge, navodeći pritom način na koji se mogu dobiti detaljne informacije o obilježjima i uvjetima uporabe tog mehanizma.

POGLAVLJE VI.

ADMINISTRATIVNA SURADNJA

Članak 28.

Međusobna pomoć – opće obveze

1. Države članice si međusobno pomažu i uvode mjere za učinkovitu suradnju da bi se osigurao nadzor pružatelja i njihovih usluga.

2. Za potrebe ovog poglavlja države članice imenuju jedno ili više kontaktnih mjesta, čiji se kontaktni podaci dostavljaju drugim državama članicama i Komisiji. Komisija objavljuje i redovito ažurira popis kontaktnih mjesta.

⁽¹⁾ SL L 228, 16.8.1973., str. 3. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2005/68/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 323, 9.12.2005., str. 1.).

⁽²⁾ SL L 345, 19.12.2002., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2005/68/EZ.

3. Zahtjevi za informacijama te zahtjevi za provođenje provjera, inspekcije i istrage u okviru ovog poglavlja moraju se prikladno obrazložiti posebno navodeći razlog zahtjeva. Razmijenjene informacije koriste se jedino u onu svrhu za koju su zatražene.

4. Ako države članice prime zahtjev za pomoć od nadležnih tijela druge države članice, države članice osiguravaju da pružatelji s poslovnim nastanom na njihovom državnom području svojim nadležnim tijelima dostave sve potrebne informacije za nadzor njihovih djelatnosti u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.

5. U slučaju poteškoća pri ispunjavanju zahtjeva za informacijama ili pri izvođenju provjera, inspekcija i istraga dotična država članica o tome odmah obavješćuje državu članicu koja je podnijela zahtjev radi nalaženja rješenja.

6. U najkraćem mogućem roku države članice elektroničkim putem dostavljaju informacije koje zatraži druga država članica ili Komisija.

7. Države članice osiguravaju da registre u kojima su upisani pružatelji i koji su na raspolaganju nadležnim tijelima na njihovom državnom području mogu pod jednakim uvjetima konzultirati jednakovrijedna nadležna tijela drugih država članica.

8. Države članice izvješćuju Komisiju o slučajevima kada druge države članice ne ispune svoje obveze u vezi s međusobnom pomoći. Komisija prema potrebi poduzima odgovarajuće korake, uključujući postupke iz članka 226. Ugovora, da bi osigurala da dotične države članice ispunjavaju svoje obveze u vezi s međusobnom pomoći. Komisija povremeno izvješćuje države članice o provođenju odredbi u pogledu međusobne pomoći.

Članak 29.

Međusobna pomoć – opće obveze države članice poslovnog nastana

1. Što se tiče pružatelja koji pružaju usluge u drugoj državi članici, na njezin zahtjev država članica poslovnog nastana dostavlja informacije o pružateljima s poslovnim nastanom na njezinom državnom području i posebno potvrđuje da pružatelj ima poslovni nastan na njezinom državnom području i da prema njezinim saznanjima ne obavlja svoje djelatnosti na nezakonit način.

2. Na zahtjev druge države članice država članica poslovnog nastana provodi provjere, inspekcije i istrage te obavješćuje drugu državu članicu o rezultatima i eventualnim poduzetim mjerama. Nadležna tijela pritom djeluju u okviru svojih ovlasti

koje su im dodijeljene u njihovoj državi članici. Nadležna tijela mogu odlučiti o poduzimanju najprikladnijih mjera za svaki pojedinačni slučaj da bi se ispunio zahtjev druge države članice.

3. Ako država članica poslovnog nastana dođe do stvarnog saznanja da se pružatelj s poslovnim nastanom na njezinom državnom području, koji pruža usluge u drugim državama članicama, ponaša ili izvodi specifična djela koja bi prema njezinim saznanjima mogla ozbiljno naštetiti zdravlju ili sigurnosti osoba ili okolišu, o tome što prije obavješćuje sve druge države članice i Komisiju.

Članak 30.

Nadzor države članice poslovnog nastana u slučaju privremenog premještanja pružatelja u drugu državu članicu

1. Što se tiče slučajeva koji nisu obuhvaćeni člankom 31. stavkom 1., država članica poslovnog nastana osigurava da se sukladnost s njezinim zahtjevima nadzire u skladu s ovlastima za nadzor predviđenim u nacionalnom zakonodavstvu, a posebno kroz nadzorne mjere na mjestu poslovnog nastana pružatelja.

2. Država članica poslovnog nastana ne uzdržava se od poduzimanja nadzornih ili provedbenih mjera na svom državnom području zato što se usluga pruža ili je uzrokovala štetu u drugoj državi članici.

3. Obveza iz stavka 1. ne povlači za sobom dužnost države članice poslovnog nastana da provede činjenične provjere i nadzor na državnom području države članice u kojoj se pruža usluga. Na zahtjev države članice poslovnog nastana, u skladu s člankom 31., takve provjere i nadzor izvode tijela države članice u kojoj pružatelj privremeno obavlja svoju djelatnost.

Članak 31.

Nadzor države članice u kojoj se pruža usluga u slučaju privremenog premještanja pružatelja

1. U skladu s nacionalnim zahtjevima koji se mogu propisati sukladno članku 16. ili 17., država članica u kojoj se pruža usluga odgovorna je za nadzor djelatnosti pružatelja na svojem državnom području. U skladu s pravom Zajednice država članica u kojoj se pruža usluga:

(a) poduzima potrebne mjere da bi osigurala da pružatelj ispunjava zahtjeve u vezi s pristupom i izvođenjem djelatnosti;

(b) provodi potrebne provjere, inspekcije i istrage radi nadzora usluge.

2. Što se tiče zahtjeva koji nisu oni iz stavka 1., ako se radi obavljanja svoje djelatnosti pružatelj privremeno preseli u drugu državu članicu u kojoj nema poslovni nastan, nadležna tijela te države članice sudjeluju u nadzoru pružatelja u skladu sa stavcima 3 i 4.

3. Na zahtjev države članice poslovnog nastana, nadležna tijela države članice u kojoj se pruža usluga izvode potrebne provjere, inspekcije i istrage da bi se osigurao učinkovit nadzor države članice poslovnog nastana. Nadležna tijela pritom djeluju u okviru svojih ovlasti, koje su im dodijeljene u njihovoj državi članici. Nadležna tijela mogu odlučiti o poduzimanju najprikladnijih mjera za svaki pojedinačni slučaj da bi se ispunio zahtjev države članice poslovnog nastana.

4. Nadležna tijela države članice u kojoj se pruža usluga mogu na vlastitu inicijativu provesti neposredne provjere, inspekcije i istrage, pod uvjetom da te provjere, inspekcije i istrage nisu diskriminirajuće, da se ne temelje na činjenici da pružatelj ima poslovni nastan u drugoj državi članici, i da su proporcionalne.

Članak 32.

Mehanizmi upozoravanja

1. Ako država članica dozna za ozbiljna specifična djela ili okolnosti uslužne djelatnosti koje bi mogle ozbiljno naštetiti zdravlju ili sigurnosti osoba ili okolišu na njezinom državnom području ili državnom području drugih država članica, o tome što prije obavješćuje državu članicu poslovnog nastana, druge uključene države članice i Komisiju.

2. Radi provođenja stavka 1. Komisija potiče i sudjeluje u djelovanju Europske mreže tijela država članica.

3. U skladu s postupkom iz članka 40. stavka 2. Komisija usvaja i redovito ažurira detaljne propise o upravljanju mrežom iz stavka 2. ovog članka.

Članak 33.

Informacije o dobrom glasu pružatelja

1. Na zahtjev nadležnog tijela druge države članice i u skladu sa svojim nacionalnim pravom države članice dostavljaju informacije o disciplinskim ili upravnim mjerama, kaznenim sankcijama i odlukama o nesolventnosti ili prijevartnom stečaju, koje su u odnosu na pružatelja poduzela njihova nadležna tijela i koje su neposredno vezane uz osposobljenost ili profesionalnu odgovornost pružatelja. Država članica koja dostavlja takve informacije o tome obavješćuje pružatelja.

Zahtjev podnesen u skladu s prvim podstavkom mora se dužno opravdati, a posebno s obzirom na razloge traženja informacija.

2. O sankcijama i mjerama iz stavka 1. izvještava se samo ako je donesena konačna odluka. Što se tiče drugih provedbenih odluka iz stavka 1., država članica koja dostavlja informacije navodi radi li se o konačnoj odluci ili je na nju uložena žalba. U tom slučaju dotična država članica navodi predviđeni datum donošenja odluke o žalbi.

Povrh toga, država članica navodi odredbe nacionalnog prava na temelju kojih je pružatelj proglašen krivim ili kažnjen.

3. Provedba stavaka 1. i 2. mora poštovati propise o dostavljanju osobnih podataka i prava zajamčena osobama koje su proglašene krivima ili kažnjene u dotičnim državama članicama, uključujući od strane profesionalnih tijela. Sve pripadajuće informacije, koje su javne, moraju biti dostupne potrošačima.

Članak 34.

Prateće mjere

1. U suradnji s državama članicama Komisija uspostavlja elektronički sustav za razmjenu informacija između država članica uzimajući u obzir postojeće informacijske sustave.

2. Uz pomoć Komisije države članice poduzimaju prateće mjere da bi se pojednostavila razmjena službenika zaduženih za provedbu međusobne pomoći te njihovo osposobljavanje koje uključuje jezičnu i kompjutersku obuku.

3. Komisija procjenjuje potrebu za izradom višegodišnjeg programa radi organizacije razmjena službenika i njihovog osposobljavanja.

Članak 35.

Međusobna pomoć u slučaju pojedinačnih odstupanja

1. Ako država članica namjerava provesti neku mjeru sukladno članku 18., primjena postupka iz stavaka 2. do 6. ovog članka ne dovodi u pitanje sudske postupke, uključujući prethodne postupke i djelovanja u okviru kaznene istrage.

2. Država članica iz stavka 1. traži od države članice poslovnog nastana da poduzme mjere u odnosu na pružatelja te dostavlja sve potrebne informacije o dotičnoj usluzi i okolnostima slučaja.

U najkraćem mogućem roku država članica poslovnog nastana provjerava obavlja li pružatelj svoju djelatnost zakonito te ispituje činjenice na kojima se temelji zahtjev. Potom u najkraćem mogućem roku državu članicu koja je podnijela zahtjev obavješćuje o poduzetim ili predviđenim mjerama ili, ako je to slučaj, o razlozima zbog kojih nisu poduzete nikakve mjere.

3. Nakon priopćenja države članice poslovnog nastana, kako je predviđeno u drugom podstavku stavka 2., država članica koja je podnijela zahtjev obavješćuje Komisiju i državu članicu poslovnog nastana o svojoj namjeri da poduzme odgovarajuće mjere te navodi sljedeće:

- (a) razloge na temelju kojih smatra da su mjere koje je poduzela ili predvidjela država članica poslovnog nastana neprikladne;
- (b) razloge na temelju kojih smatra da mjere koje namjerava poduzeti ispunjavaju uvjete iz članka 18.

4. Mjere se ne smiju poduzeti prije isteka petnaest radnih dana od datuma dostave priopćenja iz stavka 3.

5. Ne dovodeći u pitanje mogućnost države članice koja je podnijela zahtjev da poduzme dotične mjere nakon isteka razdoblja navedenog u stavku 4., u najkraćem mogućem roku Komisija ispituje usklađenost priopćenih mjera s pravom Zajednice.

Ako Komisija zaključi da mjere nisu u skladu s pravom Zajednice, donosi odluku u kojoj od dotične države članice zahtijeva da se uzdrži od poduzimanja predloženih mjera ili da hitno prekine provedbu tih mjera.

6. U hitnim slučajevima država članica koja namjerava poduzeti mjeru može odstupiti od stavaka 2., 3. i 4. Tada, u najkraćem mogućem roku, o dotičnim mjerama obavješćuje Komisiju i državu članicu poslovnog nastana te navodi razloge na temelju kojih smatra da se radi o hitnom slučaju.

Članak 36.

Provedbene mjere

U skladu s postupkom iz članka 40. stavka 3., Komisija usvaja provedbene mjere namijenjene izmjeni elemenata koji nisu ključni ovog poglavlja, tako da ga dopuni navodeći rokove predviđene u člancima 28. i 35. U skladu s postupkom iz

članka 40. stavka 2. Komisija također usvaja praktična rješenja za razmjenu informacija između država članica elektroničkim putem te posebno usvaja odluke o interoperabilnosti informacijskih sustava.

PODLAVLJE VII.

PROGRAM KONVERGENCIJE

Članak 37.

Pravila ponašanja na razini Zajednice

1. U suradnji s Komisijom i u skladu s pravom Zajednice države članice poduzimaju prateće mjere kojima posebno potiču profesionalna tijela, organizacije i udruge da na razini Zajednice sastave pravila ponašanja da bi se pojednostavilo pružanje usluga ili poslovni nastan pružatelja u drugoj državi članici.

2. Države članice osiguravaju da pravila ponašanja iz stavka 1. budu dostupna na daljinu elektroničkim putem.

Članak 38.

Dodatno usklađivanje

Do 28. prosinca 2010. Komisija ocjenjuje mogućnost predlaganja instrumenata za usklađivanje na sljedećim područjima:

- (a) pristupu djelatnosti sudskog utjerivanja dugova;
- (b) uslugama privatne zaštite te prijevoza gotovine i dragocjenosti.

Članak 39.

Međusobno ocjenjivanje

1. Najkasnije do 28. prosinca 2009. države članice Komisiji predaju izvješće o informacijama koje su navedene u sljedećim odredbama:

- (a) članku 9. stavku 2. o sustavima ovlašćivanja;
- (b) članku 15. stavku 5. o zahtjevima koji su predmet ocjenjivanja;
- (c) članku 25. stavku 3. o multidisciplinarnim djelatnostima.

2. Izvješća iz stavka 1. Komisija prosljeđuje državama članicama, koje u roku od šest mjeseci od njihova prijema dostavljaju svoje primjedbe u vezi sa svim izvješćima. U istom roku Komisija se o tim izvješćima savjetuje sa zainteresiranim stranama.

3. Komisija predstavlja izvješća i primjedbe država članica Odboru iz članka 40. stavka 1., koji iznosi svoje primjedbe.

4. U svjetlu primjedbi predviđenih u stavcima 2. i 3., Komisija najkasnije do 28. prosinca 2010. Europskom parlamentu i Vijeću predstavlja sažeto izvješće, uz koje prema potrebi prilaže prijedloge za daljnje inicijative.

5. Najkasnije do 28. prosinca 2009. države članice Komisiji dostavljaju izvješće o nacionalnim zahtjevima, čija primjena ulazi u područje primjene članka 16. stavka 1. trećeg podstavka te članka 16. stavka 3. prve rečenice, obrazlažući zašto smatraju da primjena tih zahtjeva ispunjava kriterije iz članka 16. stavka 1. trećeg podstavka te članka 16. stavka 3. prve rečenice.

Nakon toga države članice izvješćuju Komisiju o svim izmjenama svojih zahtjeva, uključujući nove zahtjeve, kako je navedeno u gornjem tekstu, zajedno s njihovim obrazloženjem.

Dostavljene zahtjeve Komisija prosljeđuje drugim državama članicama. To priopćenje ne sprečava države članice da usvoje dotične odredbe. Komisija na to svake godine izrađuje analizu i smjernice za primjenu tih odredbi u kontekstu ove Direktive.

Članak 40.

Odborski postupak

1. Komisiji pomaže odbor.

2. Kod upućivanja na ovaj stavak primjenjuju se članci 5. i 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe iz njezinog članka 8. Razdoblje predviđeno u članku 5. stavku 6. Odluke 1999/468/EZ određuje se na tri mjeseca.

3. Kod upućivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 5.a stavci 1. do 4. te članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe iz njezinog članka 8.

Članak 41.

Klauzula o preispitivanju

Do 28. prosinca 2011. i potom svake tri godine Europskom parlamentu i Vijeću Komisija dostavlja cjelovito izvješće o

primjeni ove Direktive. U skladu s člankom 16. stavkom 4. izvješće se posebno odnosi na primjenu članka 16. U njemu se također razmatra potreba za dodatnim mjerama za pitanja koja su isključena iz područja primjene ove Direktive. Uz izvješće se prema potrebi prilažu prijedlozi za izmjenu te Direktive s ciljem konačnog oblikovanja unutarnjeg tržišta usluga.

Članak 42.

Izmjena Direktive 98/27/EZ

U Prilogu Direktivi 98/27/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. o sudskim nalogima za zaštitu interesa potrošača ⁽¹⁾ dodaje se sljedeća točka:

„13. Direktiva 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006., str. 36.)”.

Članak 43.

Zaštita osobnih podataka

Provedba i primjena ove Direktive, a posebno odredaba o nadzoru, poštuju propise o zaštiti osobnih podataka iz direktiva 95/46/EZ i 2002/58/EZ.

POGLAVLJE VIII.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 44.

Prenošenje

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom prije 28. prosinca 2009.

One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih mjera.

Kada države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

⁽¹⁾ SL L 166, 11.6.1998., str. 51. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2005/29/EZ.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 45.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dan nakon objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 46.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 12. prosinca 2006.

Za Europski parlament

Predsjednik

J. BORRELL FONTELES

Za Vijeće

Predsjednik

M. PEKKARINEN